

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA
KATEDRA GEOGRAFIE

Petra TOMÁNKOVÁ

**POLITIKA EU V OBLASTI JAKOSTI ZEMĚDĚLSKÝCH
PRODUKTŮ**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: RNDr. Tatiana Mintálová, Ph.D.

Olomouc 2011

Děkuji RNDr. Tatianě Mintálové, Ph.D. za cenné rady a ochotu pomoci.

Prohlašuji, že jsem zadanou bakalářskou práci řešila sama, a že jsem uvedla veškerou použitou literaturu.

Olomouc, 18. 5. 2007

.....

podpis

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
Přírodovědecká fakulta
Katedra geografie
Akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Petra TOMÁNKOVÁ**

Studijní program: **B1301 Geografie**

Studijní obory: **Geografie**
Historie

Název tématu: **Politika EU v oblasti jakosti zemědělských produktů**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem bakalářské práce bude analyzovat politiku Evropské unie v oblasti jakosti zemědělských produktů a také jejich ochrany prostřednictvím institutů jako je Ochranná známka, Označení původu, Zeměpisné označení, Zaručená tradiční specialita. Dílčími cíli jsou analýza teoretického aparátu dané problematiky, analýza legislativního zabezpečení původnosti produktů, jejich sumarizace a klasifikace. Neméně důležitá je analýza poptávky po uvedených produktech. Autorka si může vybrat, jestli bude analyzovat politické prostředí, ekonomické prostředí, institucionální prostředí EU a pak uvede konkrétní příklady vybraných krajín, nebo bude jen obecně charakterizovat EU a uvede příklad ČR. Přímou z terénu by měla autorka získat informace pomocí realizace dotazníkového šetření (mezi spotřebiteli, nebo producenty) (po dohodě s vedoucí práce). Navržená struktura práce: Úvod Cíle a metodika práce - Definice - Ochranná známka, Označení původu, Zeměpisné označení, Zaručená tradiční specialita - Rozdíl mezi označením původu a zeměpisným označením, ochrannou známkou a tradiční specialitou - Ochrana (legislativní) zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin, Ochranná známka a Zaručená tradiční specialita - (Ochrana práv) - Legislativní politika EU v oblasti ochrany její vývoj od vzniku až po současnost, charakteristika současného stavu a také příklad z ČR (jaké změny nastaly po vstupu do EU (popřípadě příklad jiné země) - Kontrolní struktury - Registrační řízení - Databáze produktů (původu a registrace) - Klasifikace produktů - Poptávka po zemědělských výrobcích nebo potravinách s identifikovatelným zeměpisným původem - Dotazníkový průzkum mezi spotřebiteli (popřípadě producenty) Závěr

Rozsah grafických prací: Podle potřeb zadání
Rozsah pracovní zprávy: 10 000 - 12 000 slov
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- Databáze DOOR - nejnovější on-line databáze EK pro OP, ZO, ZTS, možnost vyhledávání podle jména, stavu, druhu, země, data podání http://ec.europa.eu/agriculture/quality/database/index_en.htm - Český informační portál o dění v Evropské unii - Databáze českých označení původu a zeměpisných označení - Euroskop: Portál Euroskop.cz je oficiálním zdrojem informací o Evropské unii - Euractiv: - Formulář žádosti o zápis OP/ZO - Návod na vypracování specifikace a vyplnění formulářů žádosti pro OP/ZO - Přehled log OP/ZO/ZTS ke stažení - Publikace žádostí o registraci OP/ZO/ZTS v Úředním věstníku Evropského -společenství - Stránky MZe k žádostem o zápis ZTS - Zelená kniha Politiky kvality - Žádost o změnu specifikace OP/ZO

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Tatiana Mintálová, Ph.D.
Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: 24. června 2009

Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2010

L.S.

Prof. RNDr. Juraj Ševčík, Ph.D.
děkan

Doc. RNDr. Zdeněk Szczyrba, Ph.D.
vedoucí katedry

dne

Osnova:

1 Úvod	8
1.1 Úvod a cíl práce	8
1.2 Metodika práce	8
2 Definice základních pojmů	9
2.1 Zaručená tradiční specialita ZTS	9
2.2 Chráněné označení původu CHOP.....	9
2.3 Chráněné zeměpisné označení CHZO.....	10
2.4 Ochranná známka.....	10
3 Rozdíl mezi Chráněným označením původu, Chráněným zeměpisným označením a Ochrannou známkou	11
3.1 Rozdíl mezi Chráněným označením původu a Chráněným zeměpisným označením	11
3.2 Vztahy mezi ochrannými známkami, označeními původu a zeměpisnými označeními	11
4 Legislativní ochrana CHOP a CHZO	11
4.1 Oblasti působnosti.....	11
4.2 Legislativní Ochrana CHOP a CHZO	12
4.3 Specifikace produktu	13
4.4 Výhody plynoucí z CHOP a CHZO.....	14
4.5 Názvy, které se nesmí zapsat do Rejstříku	14
4.6 Názvy, označení a symboly.....	15
5 Legislativní ochrana ZTS	15
5.1 Oblast působení.....	15
5.2 Specifikace.....	17
5.3 Názvy, označení a symbol.....	17
5.4 Legislativní ochrana ZTS	17
6 Legislativní ochrana Ochranné známky.....	18
6.1 Označení, která mohou tvořit ochrannou známku	18

6.2 Práva z ochranné známky	18
7 Legislativní politika EU v oblasti ochrany jakosti potravin	19
7.1 Základní charakteristika.....	19
7.3 Cíle ochrany	21
7.4 Způsoby ochrany	21
7.5 Politika jakosti zemědělských produktů pro nejvzdálenější regiony.....	23
7.6 Systémy certifikace jakosti potravin.....	23
7.7 Předpisy EU pro označování kvality.....	24
7.8 Velikost trhu kvalitních potravin	24
7.9 Vývoj politiky ochrany jakosti v EU.....	25
7.10 Změny v ČR po vstupu do EU.....	26
8 Registrační řízení pro CHOP a CHZO	27
8.1 Žádost o zápis do rejstříku.....	27
8.2 Přezkum prováděný Komisí.....	28
8.3 Námitka a rozhodnutí o zápisu.....	28
8.4 Změna specifikace	29
8.5 Zrušení	29
9 Registrační řízení pro ZTS	30
9.1 Žádost o zápis do rejstříku.....	30
9.2 Přezkum prováděný Komisí.....	30
9.4 Zrušení	31
10 Kontrolní struktury	31
10.1 Kontrolní struktury pro CHOP a CHZO.....	31
10.1.1 Úřední kontroly	31
10.1.2 Ověření souladu se specifikacemi	32
10.2 Kontrolní struktury pro ZTS.....	32
10.2.1 Úřední kontroly	32

10.2.2	Ověření souladu se specifikacemi	33
10.2.3	Prohlášení producentů pro určené orgány a subjekty	33
11	Klasifikace produktů	33
11.1	Klasifikace produktů představující zaručené tradiční speciality.....	33
11.2	Klasifikace produktů pro zeměpisné označení a označení původu	34
12	Databáze produktů.....	36
12.1.1	Chráněné označení původu.....	36
12.1.3	Zaručené tradiční speciality.....	46
13	Dotazníkové šetření.....	48
13.1	Výsledky dotazníkového šetření.....	48
13.1.1	Věková kategorie 16-25 let.....	48
13.1.2	Věková kategorie 26-35 let.....	49
13.1.3	Věková kategorie 36-50 let.....	49
13.1.4	Věková kategorie 51-65 let.....	50
13.1.5	Věková kategorie 66 a více let.....	50
13.2	Shrnutí výsledků	51
14	Závěr	52
15	Summary.....	52
16	Použité zdroje.....	53
17	Přílohy.....	55

1 Úvod

1.1 Úvod a cíl práce

Předkládaná bakalářská práce se věnuje politice Evropské unie v oblasti kvality zemědělských produktů a potravin a její ochrany. Ochranu kvalitních zemědělských produktů a potravin zajišťují instituce Evropské instituce především pomocí ochranných značek Chráněné označení původu, Chráněné zeměpisné označení a Zaručená tradiční specialita. Tím zajistí lepší právní ochranu pro zemědělské produkty a potraviny, jejichž název by mohl být na trhu použit k propagaci a prodeji výrobků, které se svou hodnotou nemohou porovnávat s kvalitními produkty a potravinami.

Hlavním cílem bakalářské práce je obecná analýza legislativy Evropské unie v oblasti ochrany specifických produktů a vymezení pojmů Chráněné označení původu, Chráněné zeměpisné označení a Zaručená tradiční specialita. Dalším cílem je vysvětlení, jakou ochranu práv mohou získat produkty se specifickými vlastnostmi. V práci se také budu zabývat procesem získání této ochrany a její následné kontroly. V práci bude také uvedena klasifikace produktů, do které mohou názvy výrobku usilující o ochranu být zařazeny a seznam a charakteristika českých výrobků s jedním ze tří ochranných označení. Na závěr budou uvedeny výsledky dotazníkového šetření.

1.2 Metodika práce

Práce je vypracována metodou rešerše literatury související s danou tématikou, která byla následně v textu interpretována. Při získávání informací byly využity české a anglické elektronické zdroje, jejichž obsah bylo nutno nejdříve přeložit a následně zpracovat. Nejvíce informací mi poskytly české a anglické internetové stránky EU a dokumenty, které jsem z nich získala, internetová databáze DOOR-Europa a Databáze českých označení původu a zeměpisných označení. V práci jsem nejvíce vycházela z Nařízení Rady (ES) č 510/2006 ze dne 20. března 2006 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin, nařízení Rady (ES) č. 509/2006 ze dne 20. března 2006 o zemědělských produktech a potravinách, jež představují zaručené tradiční speciality a Zelené knihy o jakosti zemědělských produktů.

Pro potřeby citace byl zaveden systém poznámek pod čarou. Přímé citace v textu jsou dány do uvozovek a zvýrazněny kurzívou. K napsání práce byl použit editor Microsoft Word a k vytvoření grafu program Microsoft Excel.

2 Definice základních pojmů

2.1 Zaručená tradiční specialita ZTS

„ Zaručenou tradiční specialitou je tradiční zemědělský produkt nebo tradiční potravina, jejíž zvláštní povaha je uznávána Společenstvím.“¹ „ Zvláštní povahou se rozumí vlastnost nebo soubor vlastností, jimiž se zemědělský produkt nebo potravina jasně odlišuje od jiných podobných produktů nebo potravin téže kategorie. Tradičním se rozumí prokázané používání na trhu Společenství po období, které vykazuje předávání mezi generacemi. Toto období by se mělo rovnat časovému úseku obecně připisovanému jedné lidské generaci, tedy nejméně 25 let. Skupinou se rozumí každé sdružení producentů nebo zpracovatelů stejného zemědělského produktu nebo potraviny, bez ohledu na jeho právní formu nebo složení.“²

2.2 Chráněné označení původu CHOP

„Označením původu se rozumí název regionu, určitého místa nebo ve výjimečných případech země, který se používá k označení zemědělského produktu nebo potraviny, které pocházejí z tohoto regionu, určitého místa nebo země, jejichž jakost nebo vlastnosti jsou převážně nebo výlučně dány zvláštním zeměpisným prostředím zahrnujícím přírodní a lidské činitele a jejichž produkce, zpracování a příprava probíhá ve vymezené zeměpisné oblasti.“³

¹ Citováno z NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 509/2006 ze dne 20. března 2006 o zemědělských produktech a potravinách, jež představují zaručené tradiční speciality. [online]. [cit. 2011-04-06]. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:093:0001:0011:CS:PDF>>. Převzato z EUR-Lex - 32006R0509 - EN.: [online]. 5. května 2011. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32006R0509:en:NOT>>.

² Citováno z NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 509/2006 ze dne 20. března 2006 o zemědělských produktech a potravinách, jež představují zaručené tradiční speciality. [online]. [cit. 2011-04-07]. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:093:0001:0011:CS:PDF>>. Převzato z EUR-Lex - 32006R0509 - EN.: [online]. 5. května 2011. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32006R0509:en:NOT>>.

³ Citováno ze NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 510/2006 ze dne 20. března 2006 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin. [online]. [cit. 2011-04-11]. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:093:0012:0025:CS:PDF>>. Převzato z EUR-Lex -

Za označení původu se mohou považovat i určitá zeměpisná označení, která se neshodují s předchozími podmínkami pro označení původu, v takovém případě, kdy suroviny pro dané produkty pocházejí z jiné nebo širší zeměpisné oblasti, než je oblast zpracování a splňují podmínky, ve kterých je vymezena oblast produkce surovin a existují zvláštní podmínky produkce a režim kontroly, kterým se dodržuje plnění podmínek pro zeměpisné označení.⁴

2.3 Chráněné zeměpisné označení CHZO

„Zeměpisným označením se rozumí název regionu, určitého místa nebo ve výjimečných případech země, který se používá k označení zemědělského produktu nebo potraviny pocházející z tohoto regionu, určitého místa nebo země a mající určitou jakost, pověst nebo jinou vlastnost, kterou lze přičíst tomuto zeměpisnému původu a jejichž produkce, zpracování nebo příprava probíhá ve vymezené zeměpisné oblasti⁵.“

2.4 Ochranná známka

„Ochranná známka je charakteristický znak nebo ukazatel, s jehož pomocí lidé mohou odlišit vaše výrobky nebo služby od jiných výrobků a služeb dostupných na trhu. Může to být název, logo, tvar výrobku nebo jeho obal.“⁶

32006R0510 - EN: [online]. 5. května 2011. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32006R0510:en:NOT>>.

⁴ NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 510/2006 ze dne 20. března 2006 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin. [online]. [cit. 2011-04-11]. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:093:0012:0025:CS:PDF>>.

⁵ Citováno z NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 510/2006 ze dne 20. března 2006 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin. [online]. [cit. 2011-04-11]. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:093:0012:0025:CS:PDF>>. Převzato z EUR-Lex - 32006R0510 - EN: [online]. 5. května 2011. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32006R0510:en:NOT>>.

⁶ Citováno z Duševní vlastnictví - Vaše Evropa - Podniky: [online]. 23. března 2011 [cit. 2011-04-29]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/youreurope/business/competing-through-innovation/protecting-intellectual-property/czech-republic/index_cs.htm>.

3 Rozdíl mezi Chráněným označením původu, Chráněným zeměpisným označením a Ochranou známkou

3.1 Rozdíl mezi Chráněným označením původu a Chráněným zeměpisným označením

Mezi CHOP lze zapsat pouze název takového produktu, jehož všechny výrobní fáze proběhly v dané zeměpisné oblasti, a jehož vlastnosti jsou výhradně nebo ve velké míře ovlivněny zeměpisným původem. Pro názvy produktů, které se ucházejí o zápis mezi CHZO musí platit, že alespoň jedna z fází produkce proběhla v dané oblasti. Se zeměpisnou oblastí je pak produkt spojen svou zvláštní jakostí, pověstí nebo jinou charakteristikou.⁷

3.2 Vztahy mezi ochrannými známkami, označeními původu a zeměpisnými označeními

Je-li zeměpisné označení nebo označení původu zapsáno do rejstříku dle předchozího nařízení, pak se zamítne přihláška ochranné známky vztahující se na stejný produkt, pokud byla předložena až po podání žádosti o zápis do rejstříku Komisi. Bez ohledu na zápis označení původu nebo zeměpisného označení se může ochranná známka dle práva Společenství používat, pokud byla zapsána nebo užívána před dnem 1. ledna 1996⁸ nebo dříve než vstoupilo v platnost označení původu nebo zeměpisné označení v zemi původu.

4 Legislativní ochrana CHOP a CHZO

4.1 Oblasti působnosti

Zeměpisné označení a označení původu mohou získat produkty, jako jsou pivo, nápoje vyrobené z rostlinných výtažků, pečivo, cukrářské výrobky, cukrovinky a jiné pekařské

⁷ ZELENÁ KNIHA o jakosti zemědělských produktů: [online]. [cit. 2011-04-29]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/quality/policy/consultation/greenpaper_cs.pdf>.

⁸ NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 510/2006 ze dne 20. března 2006 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin. [online]. [cit. 2011-04-25]. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:093:0012:0025:CS:PDF>>.

výrobky, těstoviny, hořčičná pasta, přírodní gummy a pryskyřice, korek, květiny a okrasné rostliny, seno, vonné silice, košenila, vlna, proutí, třený len a další.⁹

4.2 Legislativní Ochrana CHOP a CHZO

„Zapsané názvy jsou chráněné proti: jakémukoli přímému či nepřímému obchodnímu použití zapsaného názvu pro produkty, na které se zápis nevztahuje, jsou-li tyto produkty srovnatelné s produkty zapsanými pod tímto názvem, nebo pokud používání tohoto názvu umožňuje těžit z dobré pověsti chráněného názvu; jakémukoli zneužití, napodobení nebo připomenutí, a to i tehdy, je-li uveden skutečný původ produktu nebo je-li chráněný název přeložen nebo doprovázen výrazy jako „druh“, „typ“, „metoda“, „na způsob“, „napodobeno“ nebo podobnými výrazy; jakémukoli jinému lživému nebo zavádějícímu údaji o místě původu, původu produktu, povaze nebo základních vlastnostech, použitému na vnitřním nebo vnějším obalu, nereklamním materiálu nebo na dokladech týkajících se daného produktu, jakož i proti použití obalů, které by mohly vyvolat mylný dojem, pokud jde o původ produktu; všem ostatním praktikám, které by mohly spotřebitele uvést v omyl, pokud jde o skutečný původ produktu.“¹⁰ Název, který je chráněný nesmí zdruhovět. Komise může povolit používání totožných zapsaných i nezapsaných názvů, pokud byl nezapsaný název nepřetržitě užíván nejméně dvacet pět let před 24. červencem 1993 a na problém bylo upozorněno před zapsáním názvu, a pokud je doloženo, že cílem nezapsaného názvu není profitovat z pověsti zapsaného názvu nebo klamat spotřebitele ohledně původu produktu. Zároveň ale nesmí zapsaný a stejný nezapsaný název současně existovat déle než patnáct let a produkt s nezapsaným názvem musí mít viditelně uvedenu zemi původu.¹¹ Registrací názvů svých produktů pod CHOP a CHZO získávají producenti exklusivní práva na daný název. Získávají

⁹ NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 510/2006 ze dne 20. března 2006 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin. [online]. [cit. 2011-04-25]. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:093:0012:0025:CS:PDF>>.

¹⁰ Citováno z NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 510/2006 ze dne 20. března 2006 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin. [online]. [cit. 2011-04-22]. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:093:0012:0025:CS:PDF>>. Převzato z EUR-Lex - 32006R0510 - EN: [online]. 5. května 2011. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32006R0510:en:NOT>>.

¹¹ NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 510/2006 ze dne 20. března 2006 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin. [online]. [cit. 2011-04-22]. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:093:0012:0025:CS:PDF>>.

tím práva duševního vlastnictví.¹² Právo používat registrovaný název mají producenti, kteří zažádali o registraci názvu, nebo také ti producenti, jejichž produkty splňují podmínky specifikace. Ostatní producenti nesmí tento název pro své produkty používat. Práva vyplývající z registrovaného názvu pomáhají producentům odlišit jejich produkty od konkurence a zároveň lépe poskytnout spotřebitelům více informací o produktu.¹³ U produktu, k jehož výrobě se používá složka, která patří mezi CHOP nebo CHZO, může výrobce na složku upozornit názvem zapsaným v rejstříku. Výrobci dané složku ale mohou podat proti tomuto použití názvu námítky. Proto producenti musí u těchto složek uvádět na etiketě jejich procentuální množství ve výrobku, a zároveň tak předejdou uvedení v omyl spotřebitele.¹⁴

4.3 Specifikace produktu

Aby mohly zemědělské produkty nebo potraviny používat CHOP nebo CHZO, musí vyhovovat specifikaci produktu, která obsahuje vymezení zemědělské oblasti a důkaz, že produkt skutečně z této oblasti pochází, popis zemědělského produktu nebo potraviny a popis jejich vlastností, název produktu, včetně označení původu nebo zeměpisného označení, a popis výroby produktu a jeho balení, pokud produkt musí být kvůli zachování kvality balen ve vymezené zeměpisné oblasti. Specifikace také obsahuje údaje osvědčující vazbu mezi jakostí nebo vlastnostmi produktu a zeměpisným prostředím nebo zeměpisným původem, údaje o orgánech, které kontrolují soulad se stanovenými specifikacemi, zvláštní pravidla pro označení produktu a všechny náležitosti týkající se předpisů Společenství EU nebo členských států.¹⁵ Zeměpisná oblast může být určena přírodními nebo lidskými faktory nebo

¹² *European Policy For Quality Agricultural Products*: [online]. [cit. 2011-05-02]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/publi/fact/quality/2007_en.pdf>.

¹³ *European Policy For Quality Agricultural Products*: [online]. [cit. 2011-05-02]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/publi/fact/quality/2007_en.pdf>.

¹⁴ *ZELENÁ KNIHA o jakosti zemědělských produktů*: [online]. [cit. 2011-04-29]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/quality/policy/consultation/greenpaper_cs.pdf>.

¹⁵ *NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 510/2006 ze dne 20. března 2006 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin*. [online]. [cit. 2011-04-22]. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:093:0012:0025:CS:PDF>>.

administrativními hranicemi. Specifikace produktu musí přesně vyznačit zeměpisnou oblast, k čemuž může použít různé dokumenty nebo mapy.¹⁶

4.4 Výhody plynoucí z CHOP a CHZO

CHOP a CHZO zaručují ochranu práv producentům i spotřebitelům. Základní výhodou pro farmáře je, že za produkty, jejichž názvy jsou chráněny, získají větší finanční ohodnocení než za podobné produkty stejné kategorie. CHOP a CHZO jsou také nápomocné pro udržitelnost zemědělského rozvoje, protože zemědělské produkty, které mají chráněné označení, jsou často produkovány tak, aby zachovaly místní rozmanitost rostlin, podporovaly rozmanitost v zemědělské výrobě a sociální soudržnost nebo nabízely nové pracovní příležitosti.¹⁷ Pro zákazníky označení jakosti svědčí o vysoké přidané hodnotě produktu. Umožňují větší informovanost spotřebitelů o zvláštních vlastnostech produktů, o původu produktů, nebo o tradičních metodách produkce. Zákazníkům je označením ulehčena volba při výběru potravin, mohou snadněji nakupovat potraviny pocházející z jejich vlastního regionu nebo z regionu, který si sami zvolí, je jim zaručeno, že označené potraviny přesně dodržují specifikaci produktu, čemuž odpovídá i jejich cena. Označení jakosti spotřebitelům nabízí informace o jakosti, vlastnostech, původu a hodnotě produktu.¹⁸

4.5 Názvy, které se nesmí zapsat do Rejstříku

Jako označení původu nebo zeměpisné označení nesmí být zapsány názvy, které zdruhověly a jsou tedy častým názvem zemědělského produktu nebo potraviny ve Společenství. Dále nesmí být zemědělský produkt nebo potravina zapsána jako označení původu nebo zeměpisné označení, pokud mají stejný název jako odrůdy rostlin nebo plemene zvířat. U názvů, které jsou částečně nebo úplně homonymní ke dříve zapsanému názvu, platí, že se nesmí používat, pokud by spotřebitele uváděly v omyl, anebo pokud by mohly být

¹⁶ *European Policy For Quality Agricultural Products*: [online]. [cit. 2011-05-02]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/publi/fact/quality/2007_en.pdf>.

¹⁷ *European Policy For Quality Agricultural Products*: [online]. [cit. 2011-05-02]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/publi/fact/quality/2007_en.pdf>.

¹⁸ *European Policy For Quality Agricultural Products*: [online]. [cit. 2011-05-02]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/publi/fact/quality/2007_en.pdf>.

považovány za produkty pocházející z jiného území, a to ani v tom případě, že název produktu přímo odpovídá místu původu, regionu nebo danému území. Homonymní název k dříve zapsanému názvu se může použít jen tehdy, pokud byl prokázán mezi názvy dostatečný rozdíl, který zajistí, aby spotřebitelé nebyli uváděni v omyl. Produkt také nesmí být zapsán jako CHOP nebo CHZO, pokud by se jeho název překrýval s ochrannou známkou a tím mohl uživatele uvést v omyl ohledně opravdové identity produktu.¹⁹

4.6 Názvy, označení a symboly

Hospodářské subjekty, které produkují na trh potraviny nebo zemědělské produkty, mohou použít název zapsaný do rejstříku, pokud se jejich produkty shodují s danou specifikací související s názvem. Zemědělské produkty nebo potraviny, které jsou uváděny pod názvem zapsaným v rejstříku, získají označení „chráněné označení původu“ a „chráněné zeměpisné označení“, případně přiřazené symboly Společenství.²⁰

5 Legislativní ochrana ZTS

5.1 Oblast působení

Označení tradiční zaručená specialita mohou získat zemědělské produkty určené pro lidskou spotřebu a potraviny jako jsou polévky a vývary, hotové kořenící omáčky, nápoje na bázi rostlinných výtažků, zmrzlina a šerbety, předvařená jídla, těstoviny, které mohou být i vařené nebo plněné, pivo, cukrovinky, pečivo, cukrářské výrobky, sušenky a jiné pekařské výrobky, čokoláda a potravinářské přípravky, které obsahují kakao a ostatní.²¹ Vlastnosti produktů mohou být mikrobiologické, chemické, fyzikální nebo organoleptické. Vlastnosti

¹⁹ NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 510/2006 ze dne 20. března 2006 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin. [online]. [cit. 2011-04-22]. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:093:0012:0025:CS:PDF>>.

²⁰ NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 510/2006 ze dne 20. března 2006 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin. [online]. [cit. 2011-04-22]. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:093:0012:0025:CS:PDF>>.

²¹ NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 509/2006 ze dne 20. března 2006 o zemědělských produktech a potravinách, jež představují zaručené tradiční speciality. [online]. [cit. 2011-04-06]. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:093:0001:0011:CS:PDF>>.

také zahrnují metodu produkce nebo zpracování produktu, anebo i zvláštní podmínky dodržované během produkce.²²

Komise také vede rejstřík ZTS schválených v celém Společenství, který tvoří dva seznamy ZTS, rozdílné v tom, zda použití názvu produktu nebo potraviny je vyhrazeno producentům dodržujícím specifikaci produktu nebo těm, kteří ji nedodržují.²³

Do rejstříku mohou být zapsány produkty a potraviny, které jsou zhotoveny z tradičních surovin, nebo se vyznačují tradičním složením, případně způsobem produkce nebo zpracování odrážející tradiční druh produkce nebo zpracování. Produkty a suroviny, jejichž zvláštní povaha je založena na provenienci nebo zeměpisném původu, nemohou být do rejstříku zapsány. Aby mohl být produkt zapsán do rejstříku, musí být název zvláštní povahy, anebo název musí vyjadřovat zvláštní povahu zemědělského produktu nebo potraviny. Součástí názvu může být i název odrůdy rostlin nebo plemene zvířat, pokud není zavádějící co do povahy produktu.²⁴

Aby mohly být produkty zapsány jako TZS, musí mít i tradiční názvy, které jsou předávány mezi generacemi a na trhu se vyskytují alespoň 25 let. Cílem ZTS je poskytnout právní ochranu produktům vysoké kvality, které ale nejsou nezbytně spjaty se zeměpisnou oblastí. ZTS také pomáhají udržet na trhu originální produkty, které jsou součástí kulturního dědictví EU.²⁵

Od roku 1992 bylo do rejstříku uvedeno jen 20 ZTS.²⁶ Zapsání názvu jako zaručená tradiční specialita má pro producenty většinou malý ekonomický význam a zápis do rejstříku často přispívá jen k určení tradiční formy produktu.²⁷

²² NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 509/2006 ze dne 20. března 2006 o zemědělských produktech a potravinách, jež představují zaručené tradiční speciality. [online]. [cit. 2011-04-06]. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:093:0001:0011:CS:PDF>>.

²³ NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 509/2006 ze dne 20. března 2006 o zemědělských produktech a potravinách, jež představují zaručené tradiční speciality. [online]. [cit. 2011-04-06]. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:093:0001:0011:CS:PDF>>.

²⁴ NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 509/2006 ze dne 20. března 2006 o zemědělských produktech a potravinách, jež představují zaručené tradiční speciality. [online]. [cit. 2011-04-06]. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:093:0001:0011:CS:PDF>>.

²⁵ *European Policy For Quality Agricultural Products*: [online]. [cit. 2011-05-02]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/publi/fact/quality/2007_en.pdf>.

²⁶ *ZELENÁ KNIHA o jakosti zemědělských produktů*: [online]. [cit. 2011-04-29]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/quality/policy/consultation/greenpaper_cs.pdf>.

²⁷ *ZELENÁ KNIHA o jakosti zemědělských produktů*: [online]. [cit. 2011-04-29]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/quality/policy/consultation/greenpaper_cs.pdf>.

5.2 Specifikace

Aby potravina nebo zemědělský produkt mohly být označovány jako ZTS, musejí odpovídat specifikaci produktu. Specifikace produktu zahrnuje název, který je doplněn údajem, zda se má zapsat do rejstříku s výhradou nebo bez výhrady. Pokud je podána žádost bez výhrady názvu, znamená to, že název může být dále používán pro označení výrobků, které nevyhovují specifikaci produktu, pro který byl název zapsán. U výrobku, který nevyhovuje specifikaci, nesmí být ale použito označení „zaručená tradiční specialita“, zkratka „ZTS“ ani symbol EU. Pokud je podána žádost s výhradou názvu, znamená to, že tento název, i když je bez označení „zaručená tradiční specialita“, zkratka „ZTS“ nebo symbolu EU, nesmí být použit na označování podobných potravin nevyhovujících specifikaci produktu.²⁸ Dále specifikace obsahuje popis zemědělského produktu nebo potraviny, popis metody produkce, klíčové body vymezující zvláštní a tradiční povahu produktu a minimální požadavky a postupy pro kontrolu zvláštní povahy.²⁹

5.3 Názvy, označení a symbol

Zemědělský produkt nebo potravina mohou označit za zaručenou tradiční specialitu pouze producenti dodržující specifikaci produktu. U zemědělského produktu nebo potraviny produkovaných ve Společenství se spolu s názvem na produktu uvede i symbol Společenství nebo označení pro ZTS. Toto označení je nepovinné u ZTS produkovaných mimo Společenství.³⁰

5.4 Legislativní ochrana ZTS

„ Ode dne zveřejnění může být název zapsaný v rejstříku používán jen pro označení zemědělského produktu nebo potraviny odpovídající specifikaci produktu jako zaručené

²⁸ *European Policy For Quality Agricultural Products*: [online]. [cit. 2011-05-02]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/publi/fact/quality/2007_en.pdf>.

²⁹ *NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 509/2006 ze dne 20. března 2006 o zemědělských produktech a potravinách, jež představují zaručené tradiční speciality*. [online]. [cit. 2011-04-06]. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:093:0001:0011:CS:PDF>>.

³⁰ *NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 509/2006 ze dne 20. března 2006 o zemědělských produktech a potravinách, jež představují zaručené tradiční speciality*. [online]. [cit. 2011-04-06]. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:093:0001:0011:CS:PDF>>.

tradiční speciality. Na označení produktů, které neodpovídají zapsané specifikaci, se nicméně mohou dále používat zapsané názvy, avšak nelze na nich uvádět označení „zaručená tradiční specialita“, zkratku „ZTS“ ani přiřazený symbol Společenství. Zaručenou tradiční specialitu lze však zapsat s výhradou názvu pro zemědělský produkt nebo potravinu odpovídající zveřejněné specifikaci produktu, pokud o to skupina požádala v žádosti o zápis a pokud postup podle článku 9 neprokáže, že název je používáný v souladu s právem, je obecně známý a hospodářsky významný pro podobné zemědělské produkty nebo potraviny. Ode dne zveřejnění se již nesmí název, a to ani ve spojení s označením „zaručená tradiční specialita“, zkratkou „ZTS“ nebo přiřazeným symbolem Společenství, používat na označení podobných zemědělských produktů nebo potravin, které neodpovídají zapsané specifikaci. U názvů, u nichž se žádá o zápis do rejstříku pouze v jediném jazyce, může skupina ve specifikaci produktu upřesnit, že při uvedení produktu na trh může být kromě názvu produktu v původním jazyce na označení uveden v ostatních úředních jazycích údaj, že produkt byl získán v souladu s tradicí regionu, členského státu nebo třetí země, odkud žádost pochází.³¹“

6 Legislativní ochrana Ochranné známky

6.1 Označení, která mohou tvořit ochrannou známku

Ochrannou známku může znázorňovat jakékoli grafické označení, které je schopno od sebe odlišit produkty nebo služby více osob. Označení může být tvořeno slovy, včetně osobních jmen, písmeny, barvami, kresbami, číslicemi, tvarem nebo obalem výrobku.³²

6.2 Práva z ochranné známky

„ Vlastník ochranné známky má výlučné právo užívat ochrannou známku ve spojení s výrobky nebo službami, pro něž je chráněna. Své právo prokazuje vlastník zapsané ochranné

³¹ Citováno z NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 509/2006 ze dne 20. března 2006 o zemědělských produktech a potravinách, jež představují zaručené tradiční speciality. [online]. [cit. 2011-04-09]. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:093:0001:0011:CS:PDF>>. Převzato z *EUR-Lex - 32006R0509 - EN*:: [online]. 5. května 2011. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32006R0509:en:NOT>>.

³² *Zákony - Vyhledávání - Portál veřejné správy České republiky*: [online]. 5. května 2011 [cit. 2011-04-29]. Dostupné z <http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411?PC_8411_p=1&PC_8411_l=441/2003&PC_8411_ps=50#10821>.

známky výpisem z rejstříku, popřípadě osvědčením o zápisu. Vlastník ochranné známky je oprávněn používat spolu s ochrannou známkou značku (R).³³ Bez povolení od majitele ochranné známky se nesmí pro stejné výrobky nebo služby používat shodné označení s ochrannou známkou, nesmí se používat takové označení, které by svou podobou mohla uvést spotřebitele v omyl, anebo takové označení shodné s ochrannou známkou, které by mohlo těžit z dobrého jména ochranné známky, i přesto že by označení bylo použito pro nestejně produkty.³⁴

7 Legislativní politika EU v oblasti ochrany jakosti potravin

7.1 Základní charakteristika

V důsledku narůstající globalizace se na evropském trhu posiluje konkurence mezi evropskými zemědělci a zemědělci z rozvíjejících se zemí. Evropští zemědělci proti tomuto trendu bojují skrze jakost svých produktů, která má vysokou úroveň bezpečnosti podpořenou právními předpisy EU. Jakostí zemědělci představují vlastnosti produktu, které jim mohou zajistit více spotřebitelů.³⁵ EU si zakládá na svém zemědělství a potravinové rozmanitosti, které jsou založeny na kvalitním životním prostředí, metodách farmaření a vývoji zemědělských aktivit. Zemědělské potraviny a produkty jsou jedním z hlavních dědictví Evropanů, proto si EU stanovila za cíl produkování kvalitních potravin. Podnětem pro produkování potravin určité jakosti je zvýšený nárůst poptávky o kvalitní potraviny mezi spotřebiteli během posledních let. Díky zvýšené poptávce mají producenti zajištěný návrat financí vložených do výroby kvalitních potravin.³⁶ Zákazníci hledají častěji více dietní, zdravé

³³ Citováno z *Zákony - Vyhledávání - Portál veřejné správy České republiky*: [online]. 5. května 2011 [cit. 2011-04-29]. Dostupné z http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411?PC_8411_p=8&PC_8411_l=441/2003&PC_8411_ps=50#10821.

³⁴ Vyhledávání - Portál veřejné správy České republiky: [online]. 5. května 2011 [cit. 2011-04-29]. Dostupné z http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411?PC_8411_p=8&PC_8411_l=441/2003&PC_8411_ps=50#10821.

³⁵ *ZELENÁ KNIHA o jakosti zemědělských produktů*: [online]. [cit. 2011-04-29]. Dostupné z http://ec.europa.eu/agriculture/quality/policy/consultation/greenpaper_cs.pdf >.

³⁶ *European Policy For Quality Agricultural Products*: [online]. [cit. 2011-05-02]. Dostupné z http://ec.europa.eu/agriculture/publi/fact/quality/2007_en.pdf.

a hygienicky nezávadné produkty, proto se zajímají více o certifikované produkty a ověřují si jejich původ a metody výroby. Tento zvýšený zájem se odráží v požadavku na produkci potravin s výjimečnými vlastnostmi spojenými se speciálním složením, metodami produkce nebo oblasti původu.³⁷ EU se snaží uchránit kvalitu potravin například tím, že garantuje bezpečnost potravin a dodržování hygieny, kontroluje zbytkové množství pesticidů a zaručuje zdraví rostlin a zvířat a jejich prosperitu.³⁸ Spotřebitelé se také zajímají, zda zemědělci nepůsobí negativně na změny klimatu, biologickou rozmanitost, nedostatek vody, dobré životní podmínky zvířat a další.³⁹ EU pomáhá také producentům chránit produkty s ochrannou známkou proti napodobujícím produktům, které by na trhu mohly zmást spotřebitele. Pro ochranu těchto produktů vytvořila EU v roce 1992 systém označení, jako jsou Chráněné označení původu, Chráněné zeměpisné označení a Zaručená tradiční specialita.⁴⁰

K zařazení politiky jakosti potravin, jako součást zemědělské politiky, se EU inspirovala již v 80. letech 20. století u rozvoje označování kvality vín. V roce 1992 uvedla EU v činnost systém chránící a podporující tradiční a regionální produkty. Inspirovala se například u národních systémů, chránících potraviny, Francie a Itálie.⁴¹

7.2 Loga EU pro CHOP, CHZO a ZTS

EU vytvořila pro politiku jakosti tři loga, která informují velkoobchodníky, distributory a spotřebitele uvnitř i mimo EU o existenci a hodnotě systému jakosti potravin. Spotřebitelé a prodejci se mohou setkat se třemi logy pro CHOP, CHZO a ZTS, které mají kulatý tvar, jehož vnější část je žlutá a vnitřní modrá nebo červená doplněná hvězdami EU. Loga CHOP a CHZO mají navíc uprostřed symbol krajiny, reprezentující zeměpisnou oblast,

³⁷ *European Policy For Quality Agricultural Products*: [online]. [cit. 2011-05-02]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/publi/fact/quality/2007_en.pdf>.

³⁸ *European Policy For Quality Agricultural Products*: [online]. [cit. 2011-05-02]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/publi/fact/quality/2007_en.pdf>.

³⁹ *ZELENÁ KNIHA o jakosti zemědělských produktů*: [online]. [cit. 2011-04-29]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/quality/policy/consultation/greenpaper_cs.pdf>.

⁴⁰ *European Policy For Quality Agricultural Products*: [online]. [cit. 2011-05-02]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/publi/fact/quality/2007_en.pdf>.

⁴¹ *European Policy For Quality Agricultural Products*: [online]. [cit. 2011-05-02]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/publi/fact/quality/2007_en.pdf>.

ke které se název produktu váže. Tyto loga na produktech symbolizují jejich pravost. Používání log na registrovaných produktech je od 1. května 2009 pro producenty a prodejce povinné.⁴²

7.3 Cíle ochrany

Za hlavní cíle si EU, ve své politice jakosti zemědělských produktů a potravin, stanovila ochranu názvů produktů před napodobením nebo zneužitím, povzbuzení výroby různorodých zemědělských produktů a seznámení zákazníků se zvláštními vlastnostmi chráněných produktů.⁴³ Cílem zemědělců EU je především vytvoření nových odbytišť na trzích a navýšení jejich zisků. Ke splnění jejich cílů by jim měla pomoci produkce tzv. prémiových produktů, které jsou zvláštní například svou chutí nebo původem, ochrana názvů vín, lihovin a potravinářských produktů, podpora zápisu názvů tradičních produktů a produktů typických pro nejvzdálenější regiony EU, ekologické zemědělství, stanovení obchodních norem EU pro zvláštní vlastnosti produktu, podpora systémů certifikace, vytvoření důvěry spotřebitelů k systémům jakosti EU a následná pomoc spotřebitelům v rozhodnutí, zda zaplatit za produkt určité jakosti více peněz.⁴⁴

7.4 Způsoby ochrany

EU chrání pomocí zákonů takové názvy produktů, jejichž zvláštnost je spojena s místem původu nebo s metodou produkce. Nákup označených produktů zákazníkům garantuje nejen určitou jakost, ale také originalitu produktu. Protože se zákazníci i trh s potravinami stále více zajímají o zeměpisný původ potravin nebo jejich jiné charakteristiky, vytvořila EU tři označení jakosti, jako jsou chráněné zeměpisné označení, chráněné označení původu a zaručené tradiční speciality, z nichž jsou dvě vázána k zeměpisnému původu

⁴² *European Policy For Quality Agricultural Products*: [online]. [cit. 2011-05-02]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/publi/fact/quality/2007_en.pdf>.

⁴³ *European Policy For Quality Agricultural Products*: [online]. [cit. 2011-05-02]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/publi/fact/quality/2007_en.pdf>.

⁴⁴ *ZELENÁ KNIHA o jakosti zemědělských produktů*: [online]. [cit. 2011-04-29]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/quality/policy/consultation/greenpaper_cs.pdf>.

potravin, a třetí je spojeno s tradičními metodami výroby. Všechny tři označení jakosti mají za cíl podporovat originalitu a udržitelnost zemědělských produktů.⁴⁵

Geografická označení původu se poskytují názvům produktů, které vznikají v dané oblasti a dokazují spojení mezi jakostí, pověstí nebo vlastnostmi a jejich zeměpisným původem.⁴⁶ Jedná se o zeměpisná označení chránící jména těch produktů, jejichž zvláštní vlastnosti jsou dány jejich zeměpisným původem. Zákazníci od těchto produktů mohou očekávat například výjimečnou kvalitu chutě a vůně. Metody použité k výrobě produktů vytváří také vzájemnou důvěru mezi zákazníky, produkty, místem původu a jeho obyvateli, kteří rozvíjejí zvláštní metody produkce.⁴⁷ Zeměpisné označení mohou získat prakticky všechny zemědělské produkty a potraviny. Zeměpisné označení mohou získat i zemědělské produkty, které nejsou určeny pro lidskou spotřebu, jsou to například korek, vlna, okrasné rostliny, květiny, seno, košenila, proutí a vonné oleje.⁴⁸ Systém zeměpisných označení EU je přístupný i producentům z třetích zemí.⁴⁹

Pro víno, lihoviny, zemědělské produkty a potraviny jsou v EU vytvořeny tři systémy zápisu do rejstříku a ochrany zeměpisných označení. Tyto systémy si zakládají na druhu ochrany, definici, vztahu s ochrannými známkami, správním vynucování, vytvoření rejstříku, pravidle koexistence s homonymními označeními a specifikaci produktu. Liší se jen ve zvláštních požadavcích na určité druhy produktů. CHOP i CHZO lze zapsat do rejstříku u vín a zemědělských produktů, kdežto u lihovin je možné zapsat pouze CHZO.⁵⁰

⁴⁵ *European Policy For Quality Agricultural Products*: [online]. [cit. 2011-05-02]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/publi/fact/quality/2007_en.pdf>.

⁴⁶ *European Policy For Quality Agricultural Products*: [online]. [cit. 2011-05-02]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/publi/fact/quality/2007_en.pdf>.

⁴⁷ *European Policy For Quality Agricultural Products*: [online]. [cit. 2011-05-02]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/publi/fact/quality/2007_en.pdf>.

⁴⁸ *European Policy For Quality Agricultural Products*: [online]. [cit. 2011-05-02]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/publi/fact/quality/2007_en.pdf>.

⁴⁹ *ZELENÁ KNIHA o jakosti zemědělských produktů*: [online]. [cit. 2011-04-29]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/quality/policy/consultation/greenpaper_cs.pdf>.

⁵⁰ *ZELENÁ KNIHA o jakosti zemědělských produktů*: [online]. [cit. 2011-04-29]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/quality/policy/consultation/greenpaper_cs.pdf>.

7.5 Politika jakosti zemědělských produktů pro nejvzdálenější regiony

EU zavedla pro produkty z nejvzdálenějších regionů EU obrazový symbol, který má informovat o jakosti produktu, a tím zvýšit jejich spotřebu. Pro použití symbolu musí produkty splnit podmínky odkazující na předpisy EU nebo na mezinárodní normy a pro kontrolu toho, zda jsou tyto požadavky dodržovány, jsou určeny příslušné subjekty a oborové organizace. Obrazový symbol na produktech by měl pomoci producentům ke zvýšení konkurenceschopnosti na místních i zahraničních trzích.⁵¹

7.6 Systémy certifikace jakosti potravin

V členských státech EU dochází ke zvětšení počtu systémů certifikace jakosti potravin. Systémy podpořené certifikací vzbuzují ve spotřebitelích větší důvěru k informacím na etiketách produktu. Zemědělci sice musí vynaložit větší náklady na produkci, ale zároveň tak mohou lépe seznámit zákazníky s vlastnostmi produktu. „Systémy certifikace v EU sahají od dodržování povinných norem produkce až po doplňující požadavky týkající se ochrany životního prostředí, dobrých životních podmínek zvířat, organoleptických vlastností, pracovních podmínek, poctivého obchodování, obav ze změn klimatu, etických, náboženských nebo kulturních otázek, způsobu hospodaření a původu.“⁵²

⁵¹ ZELENÁ KNIHA o jakosti zemědělských produktů: [online]. [cit. 2011-04-29]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/quality/policy/consultation/greenpaper_cs.pdf>.

⁵² Citováno z ZELENÁ KNIHA o jakosti zemědělských produktů: [online]. [cit. 2011-04-29]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/quality/policy/consultation/greenpaper_cs.pdf>. Převzato z Euroskop.cz - ZELENÉ KNIHY - Zelená kniha o jakosti zemědělských produktů: [online]. 5. května 2011. Dostupné z <<http://www.euroskop.cz/8460/9237/clanek/zelena-kniha-o-jakosti-zemedelskych-produktu/>>.

7.7 Předpisy EU pro označování kvality

Právní předpisy EU se zaměřují především na bezpečnost a hygienu, identifikaci a složení produktu, ochranu zdraví rostlin, životního prostředí, zvířat a jejich životních podmínek a patří tedy mezi nejpřísnější v požadavcích na produkci.⁵³

V roce 2006 aktualizovala EU předpisy pro CHOP a CHZO i ZTS, čímž například umožnila podávat přímé žádosti o zápis názvu do rejstříku Komise EU producentům z třetích zemí, nebo urychlila registrační proces pro nové žádosti. Žádost o zapsání názvu produktů do rejstříku podává sdružená skupina producentů. EU tak předchází tomu, aby monopol na produkci potravin neměl pouze jeden producent. Producenti si sami zvolí, zda zažádají o CHOP nebo CHZO.⁵⁴

Systém EU je průhledný a otevřený. Členské státy, případně pro třetí země Komise, zveřejňují specifikace a zainteresované strany tak mohou podat proti zapsání názvu námitku.

Celková pravidla pro označování jakosti jsou ovlivněna předpisy Rady ministrů a návrhy Evropské Komise. Návrhy Radě ministrů podává také Evropský parlament. Komise má povinnost zajistit zveřejnění nových platných předpisů.

Novými předpisy z roku 2006 je systém politiky jakosti více účinný a plně slučitelný s předpisy Světové obchodní organizace. EU umožnila třetím zemím požadovat stejnou ochranu pro produkty a umožnila třetím zemím podávat žádosti i námitky přímo Komisi. Producenti ze třetích zemí si mohou všechny žádosti stáhnout na stránkách Evropské Komise.⁵⁵

7.8 Velikost trhu kvalitních potravin

Trh pro kvalitní potraviny a zemědělské produkty se neustále rozrůstá a čím dál tím více producentů se snaží získat pro své produkty ochranné označení v podobě CHOP, CHZO

⁵³ *ZELENÁ KNIHA o jakosti zemědělských produktů*: [online]. [cit. 2011-04-29]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/quality/policy/consultation/greenpaper_cs.pdf>.

⁵⁴ *European Policy For Quality Agricultural Products*: [online]. [cit. 2011-05-02]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/publi/fact/quality/2007_en.pdf>.

⁵⁵ *European Policy For Quality Agricultural Products*: [online]. [cit. 2011-05-02]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/publi/fact/quality/2007_en.pdf>.

nebo i ZTS, avšak počet registrovaných názvů jako ZTS je stále velmi malý. V roce 2007 měla EU více než 700 zeměpisných označení. Největší počet zeměpisných označení má Francie a Itálie, dále pak Španělsko, Portugalsko a Řecko. K nárůstům žádostí o zeměpisné označení dochází v posledních letech i v ostatních členských státech.⁵⁶

Spotřebitelé po producentech požadují, aby cena produktu odpovídala jakosti. V zemích, ve kterých narůstá životní úroveň obyvatel, požadují spotřebitelé od potravin tradici, chuť, autentičnost a zároveň zlepšení životních podmínek pro zvířata. Zemědělci v EU by měli těmto požadavkům vycházet co nejvíce vstříc a tím získat výhodu nad levnou konkurencí.⁵⁷

7.9 Vývoj politiky ochrany jakosti v EU

Úplné počátky politiky EU v oblasti jakosti zemědělských produktů a potravin spadají do 60. a 70. let 20. století. V těchto letech byla vytvořena Organizace pro společný trh, která byla zaměřena na několik zemědělských produktů, včetně vína. Zároveň byly stanoveny tržní normy pro zemědělské produkty, například pro hovězí, telecí a vepřové maso, drůbež, skopové maso, čerstvé a zpracované ovoce a zeleninu, ovocné džusy, marmelády, džemy a želé, med, chmel, olivový olej, cukr, vejčeka, mléko a mléčné produkty, kakao a čokoládové produkty, kávové a cikorkové extrakty, máslo, umělé tuky a směsi, víno a alkoholické nápoje. Na začátku druhé poloviny 80. let došlo k přijetí Zelené knihy týkající se Společné zemědělské politiky, která doporučila vytvoření právního rámce potřebného pro soulad norem jakosti a usnadnění informování prodejců a spotřebitelů. Po Zelené knize byla přijata směrnice Budoucnost pro společné zemědělství. Dále byl reformován trh s vínem a přijata opatření týkající se kvality vín vyrobených ve stanovených regionech. Byla také Radou stanovena pravidla pro vymezení, popis a balení alkoholických nápojů. Na konci 80. let bylo stanoveno, že ochrana jakosti produktů vycházející ze spojení se zeměpisnou oblastí by měla být rozšířena i na ostatní potravinové produkty.

V roce 1991 došlo k přijetí Evropského zákona stanovující obecná pravidla pro vymezení, popis a balení kořeněných vín, aromatizovaných nápojů s příchutí vína a

⁵⁶ *European Policy For Quality Agricultural Products*: [online]. [cit. 2011-05-02]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/publi/fact/quality/2007_en.pdf>.

⁵⁷ *ZELENÁ KNIHA o jakosti zemědělských produktů*: [online]. [cit. 2011-04-29]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/quality/policy/consultation/greenpaper_cs.pdf>.

kořeněných vínových koktejlů. Ve stejném roce byl přijat zákon o organickém zemědělství. V roce 1992 byla schválena první Evropská legislativa týkající se zeměpisných označení a chráněných označení původu pro zemědělské produkty a potraviny. Na konci 90.let byla přijata nová Organizace společného trhu pro víno.

V roce 2003 začala EU s reformou Společné zemědělské politiky. Cílem reformy je zaručit občanům zdravější a kvalitnější potraviny, používat metody šetrné k životnímu prostředí a chovu zvířat, podpořit přirozené životní podmínky a péči o venkov.

V letech 2005 až 2006 byl uveden zkušební projekt „Jakost potravin zaručená a certifikovaná systémy“ řízenými během sjednocení spojené nabídky. Radou bylo odsouhlaseno nové nařízení stanovující specifické opatření pro zemědělství v nejbližších regionech EU. V dubnu roku 2006 byla přijata nová nařízení zabývající se zeměpisným označením, označením původu a tradičními specialitami.

V období 2007 až 2008 se konala konference na téma Certifikace jakosti potravin-přidaná hodnota zemědělské produkce. Bylo schváleno nařízení o organické produkci a označení, a schválena Jednotná organizace společného trhu. Přijat byl také zákon o alkoholických nápojích a reforma unijního trhu s vínem. Pro vyvolání diskuse na téma Kvalita zemědělských produktů byla vydána Zelená kniha.

V období let 2009 až 2010 se uskutečnila Konference politiky jakosti, uspořádána během českého předsednictví EU, v Praze. Na konferenci se prezentovaly závěry vyplývající ze Zelené knihy. Byla přijata Úřední zpráva o kvalitě zemědělských produktů, na jejíchž cílech Rada ministrů a další instituce vytvořily legislativní návrhy do roku 2010. Byla rovněž podána žádost pro novou politiku zeměpisných označení u vín.

Na léta 2011 a 2012 je v Evropském parlamentu a Radě plánováno projednání legislativních návrhů od Komise a její možné schválení Radou.⁵⁸

7.10 Změny v ČR po vstupu do EU

Po vstupu České republiky do Evropské unie se musela změnit ochrana českých zeměpisných označení a označení původu podle Nařízení Rady EU z roku 2006, které se ale netýkalo vín, lihovin a minerálních vod. Ochrana zeměpisných označení a označení původu,

⁵⁸ *EU agricultural product quality policy development - Agriculture and rural development - European Commission*: [online]. 10. prosince 2010 [cit. 2011-05-02]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/quality/policy/index_en.htm>.

kterých se netýká Nařízení Rady EU, zůstává na národní legislativě. Státy, které se staly členy Evropské unie v předešlém období, mohly dle Nařízení Rady EU z roku 1992 použít snadnější přihlašovací postup, kterým byl zápis do rejstříku bez řízení. V současnosti musí již všechny žádosti o zápis do Rejstříku chráněných označení původu a chráněných zeměpisných označení, který spadá pod Evropskou komisi, projít stanoveným postupem určeným Nařízením Rady EU. Česká republika si v Přístupových smlouvách k EU zajistila tři výjimky pro piva z Českých Budějovic, kterým legislativa EU zaručuje přímou ochranu. EU musela také vyjasnit otázky týkající se národní ochrany zeměpisného označení a označení původu přistupujících států po jejich vstupu do EU. Bylo stanoveno, že produktům, které byly jako ZO/OP chráněny v přistupující zemi již před 30. 4. 2004, a jejichž žádosti o zápis do rejstříku Komise byly podány do 31. 10. 2004, bude zachována národní ochrana do doby, než bude rozhodnuto o jejich zápisu do rejstříku. Žádosti o ochranu ZO/OP v EU se předkládají Úřadu průmyslového vlastnictví. Pokud má v dané oblasti produkt označený stejným ZO/OP více producentů, mohou žádost podat pouze jako sdružená skupina a k produktu musí vytvořit shodnou specifikaci. Podle Nařízení Rady EU z roku 2006 se během národního řízení žádost o zápis názvu do rejstříku zveřejní, a subjekty s oprávněným zájmem mohou podávat proti této žádosti námitky. Poté, co se na národní úrovni vyřeší oprávněnost námitek, může být žádost o zápis názvu do rejstříku předána Evropské komisi. Průběh řízení na národní úrovni stanovuje zákon č. 375/2007 Sb.⁵⁹

8 Registrační řízení pro CHOP a CHZO

8.1 Žádost o zápis do rejstříku

O zápis produktu do rejstříku může zažádat pouze skupina, kterou je myšleno sdružení producentů nebo zpracovatelů stejného zemědělského produktu nebo potraviny, bez ohledu na právní formu nebo složení. Za skupinu se může pokládat i fyzická či právnická osoba. Skupina může požádat o zápis názvu pouze toho produktu, který sama produkuje nebo získává. Žádost o zápis názvu do rejstříku může společně podat i několik skupin, pokud se jedná o název označující přeshraniční zeměpisnou oblast nebo tradiční název spojený

⁵⁹ *Ochrana Označení původu a Zeměpisných označení po vstupu České republiky do Evropské unie*: [online]. [cit. 2011-05-03]. Převzato z *Úřad průmyslového vlastnictví | Označení původu a zeměpisná označení Společenství*: [online]. 4. května 2011. Dostupné z <<http://www.upv.cz/cs/prumyslova-prava/oznaceni-puvodu-zemepisna-oznaceni/prihlasovani-do-zahranici/oznaceni-puvodu-a-zemepisna-oznaceni-spolecenstvi0.html>>.

s přeshraniční zeměpisnou oblastí. Žádost musí obsahovat jméno a adresu žádající skupiny, specifikaci produktu a její hlavní body, dokument popisující vztah mezi produktem a zeměpisným prostředím nebo původem včetně zvláštních údajů o popisu produktu nebo metodě produkce související s tímto vztahem. Pokud se žádost týká zeměpisné oblasti ve třetí zemi, musí se navíc doložit, že název je chráněn v zemi původu. Žádost o zápis do rejstříků se podává členskému státu, do kterého spadá určitá zeměpisná oblast. Členský stát následně žádost zveřejní, zahájí vnitrostátní řízení o námitce, námitky posoudí, a když rozhodne ve prospěch žádosti, předá ji Komisi ke konečnému rozhodnutí. Členský stát uveřejní rozhodnutí ve prospěch žádosti a zveřejní, i v elektronické podobě, znění specifikace, dle které bylo rozhodnuto ve prospěch žádosti. Ode dne předání žádosti Komisi může členský stát na vnitrostátní úrovni a na přechodnou dobu dát názvu příslušnou ochranu a navíc zaručit období na přizpůsobení, které skončí dnem přijetí rozhodnutí o zápisu názvu do rejstříku.⁶⁰

8.2 Přezkum prováděný Komisí

Poté, co členský stát předá žádost Komisi, ta ji přezkoumá a během dvanácti měsíců rozhodne o jejím přijetí nebo zamítnutí. V případě přijetí zveřejní daný dokument a odkaz na specifikace v Ústředním věstníku Evropské unie. Komise má za úkol také zveřejnit každý měsíc seznam názvů, které jsou předmětem žádostí s spolu s datem předložení žádostí Komisi.⁶¹

8.3 Námitka a rozhodnutí o zápisu

Každý členský stát nebo třetí země může Komisi podat námitku proti navrhovanému zápisu do šesti měsíců od uveřejnění v Úředním věstníku Evropské unie. Námitku proti zápisu může podat také každá fyzická nebo právnická osoba s oprávněným zájmem, která má bydliště v jiném členském státu než je ten, který žádost podává, anebo je usazená na území třetí země. Aby mohla být námitka přípustná, musí prokázat, že žádost o zápis nesplňuje

⁶⁰ NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 510/2006 ze dne 20. března 2006 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin. [online]. [cit. 2011-04-22]. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:093:0012:0025:CS:PDF>>.

⁶¹ NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 510/2006 ze dne 20. března 2006 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin. [online]. [cit. 2011-04-22]. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:093:0012:0025:CS:PDF>>.

podmínky vyžadované značkami CHZO a CHOP, nebo by byla v rozporu s použitím názvů odrůd rostlin, plemen zvířat, zdruhovělými názvy, homonymními názvy a ochrannými známkami, anebo by dokazovala, že navrhovaný název ohrožuje existenci stejného názvu, ochranné známky nebo produktu, které byly na trhu již nejméně pět let před zveřejněním žádosti o zápis názvu do rejstříku. Pokud Komise obdrží přípustné námitky, vyzve zainteresované strany k příslušným jednáním a dle jejich výsledků Komise rozhodne, zda bude název do rejstříku zapsán.⁶²

8.4 Změna specifikace

O schválení změny specifikace může požádat skupina, která dodržuje ustanovení žádosti o zápis do rejstříku a zároveň má oprávněný zájem. Žádost o změnu specifikace může skupina podat kvůli novému stanovení zeměpisné oblasti nebo kvůli pokroku ve vědeckých nebo technických znalostech. Kvůli hygienickým nebo rostlinolékařským nařízením ze strany veřejných orgánů se mohou ve specifikaci udělat i dočasné změny.⁶³

8.5 Zrušení

Komise může rozhodnout o zrušení zápisu, pokud přestaly být plněny podmínky specifikace zemědělského produktu nebo potraviny s ochranným názvem. Toto rozhodnutí pak uveřejní v Úředním věstníku Evropské unie. O zrušení zápisu může zažádat každá oprávněná fyzická nebo právnická osoba.⁶⁴

⁶² NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 510/2006 ze dne 20. března 2006 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin. [online]. [cit. 2011-04-22]. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:093:0012:0025:CS:PDF>>.

⁶³ NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 510/2006 ze dne 20. března 2006 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin. [online]. [cit. 2011-04-22]. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:093:0012:0025:CS:PDF>>.

⁶⁴ NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 510/2006 ze dne 20. března 2006 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin. [online]. [cit. 2011-04-22]. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:093:0012:0025:CS:PDF>>.

9 Registrační řízení pro ZTS

9.1 Žádost o zápis do rejstříku

Žádost o zápis ZTS do rejstříku může podat jen skupina, a to jen případě zemědělských produktů nebo potravin, které sama produkuje nebo získává. Aby mohl být produkt do rejstříku zapsán, musí žádost obsahovat jméno a adresu skupiny žadatelů, specifikaci produktu, dokumentaci dokládající zvláštní a tradiční povahu produktu a název a adresu orgánů nebo subjektů, které kontrolují soulad s ustanoveními specifikace a jejich zvláštní úkoly. Skupina ze členského státu podává svou žádost v tomto členském státě, který přezkoumá oprávněnost žádosti a následně zahájí vnitrostátní řízení o námitce. Žádost také zveřejní a stanoví lhůtu, během které fyzická nebo právnická osoba usazená na území státu bude moci podat proti žádosti námitku, jejíž přípustnost posoudí členský stát. Pokud jsou požadavky na produkt splněny, pak členský stát zašle Komisi jméno a adresu skupiny žadatelů, specifikaci produktu, název a adresu orgánů nebo subjektů, které kontrolují soulad s ustanoveními specifikace a jejich zvláštní úkoly a prohlášení členského státu, že žádost je vhodná pro kladné rozhodnutí.⁶⁵

9.2 Přezkum prováděný Komisí

Komise přezkoumá oprávněnost žádosti a splnění všech podmínek během dvanácti měsíců⁶⁶. Pokud Komise uzná podmínky za splněné, zveřejní informace o žádosti v Úředním věstníku Evropské unie. V opačném případě žádost o zápis zamítne.

9.3 Námitky a rozhodnutí o zápisu⁶⁷

Proti zápisu mohou členské státy nebo třetí země podat námitku do šesti měsíců od jeho uveřejnění v Úředním věstníku Evropské unie. Námitku proti zápisu může podat také každá fyzická nebo právnická osoba s bydlištěm v členském státě, který nepožádal o zápis.

⁶⁵ NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 510/2006 ze dne 20. března 2006 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin. [online]. [cit. 2011-04-22]. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:093:0012:0025:CS:PDF>>.

⁶⁷ NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 510/2006 ze dne 20. března 2006 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin. [online]. [cit. 2011-04-22]. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:093:0012:0025:CS:PDF>>.

Komise následně posoudí přípustnost námitek, na jejichž základě rozhodne o zápisu názvu do rejstříku a své rozhodnutí zveřejní v Úředním věstníku Evropské unie.⁶⁸

9.4 Zrušení

Zápis v rejstříku může být Komisí zrušen, pokud přestanou být dodržovány podmínky specifikace zemědělského produktu nebo potraviny.⁶⁹

Změna specifikace produktu

Na žádost skupiny žijící ve členském státě, může tento stát zažádat o změnu specifikace produktu. V žádosti o změnu specifikace produktu musí být uveden oprávněný hospodářský zájem, požadované změny a jejich odůvodnění. Komise tyto změny zveřejní a členské státy se postarají o informování všech producentů a zpracovatelů používajících specifikaci produktu.⁷⁰

10 Kontrolní struktury

10.1 Kontrolní struktury pro CHOP a CHZO

10.1.1 Úřední kontroly

Členské státy stanoví kontrolní orgány a zajistí, aby každý hospodářský subjekt podléhal systému úředních kontrol. Komise zařizuje zveřejnění názvů a adres kontrolních orgánů a pravidelně je aktualizuje. Komisi v jednáních pomáhá Stálý výbor pro chráněná zeměpisná označení a chráněná označení původu.⁷¹ Na vnitrostátní úrovni členské státy kontrolují, dle zvláštních předpisů, používání názvů produktů uvedených v rejstříku

⁶⁸ NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 510/2006 ze dne 20. března 2006 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin. [online]. [cit. 2011-04-22]. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:093:0012:0025:CS:PDF>>.

⁶⁹ NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 510/2006 ze dne 20. března 2006 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin. [online]. [cit. 2011-04-22]. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:093:0012:0025:CS:PDF>>.

⁷⁰ NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 510/2006 ze dne 20. března 2006 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin. [online]. [cit. 2011-04-22]. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:093:0012:0025:CS:PDF>>.

⁷¹ NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 510/2006 ze dne 20. března 2006 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin. [online]. [cit. 2011-04-22]. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:093:0012:0025:CS:PDF>>.

v distribuci a v maloobchodě. Kontroly zeměpisného označení, které vykonávají veřejnoprávní orgány EU, jsou ukazatelem, který zeměpisná označení odlišuje od ochranných známek, které spadají pod soukromé právo, a tudíž majitel ochranné známky musí podat soukromou žalobu, aby byla dodržována specifika ochranné známky.⁷²

10.1.2 Ověření souladu se specifikacemi

Objektivní a nestranné kontrolní orgány nebo subjekty pro certifikaci produktu, v rámci zeměpisné oblasti ve Společenství, ověří shodu se specifikacemi předtím, než je produkt uveden na trh. U zeměpisné oblasti ve třetí zemi kontrolu souladu se specifikacemi zajistí subjekty pro certifikaci nebo veřejné orgány určené danou třetí zemí.⁷³

10.2 Kontrolní struktury pro ZTS

10.2.1 Úřední kontroly

Členské státy stanoví příslušné orgány pro kontrolu plnění povinností a zajistí, aby všechny hospodářské subjekty, kterých se kontroly týkají, patřily do systému úředních kontrol.⁷⁴ Členské státy mají povinnost zajistit právní ochranu proti nedovolenému používání výrazu „zaručená tradiční specialita“, zkratky „ZTS“ a danému symbolu Společenství, případně proti napodobení zapsaných a vyhrazených názvů. Zapsané názvy jsou dále chráněny proti takovému použití, aby nebyli spotřebitelé uváděni v omyl, že kupují tradiční zaručenou specialitu.⁷⁵

⁷² ZELEŇÁ KNIHA o jakosti zemědělských produktů: [online]. [cit. 2011-04-29]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/quality/policy/consultation/greenpaper_cs.pdf>.

⁷³ NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 510/2006 ze dne 20. března 2006 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin. [online]. [cit. 2011-04-22]. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:093:0012:0025:CS:PDF>>.

⁷⁴ NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 509/2006 ze dne 20. března 2006 o zemědělských produktech a potravinách, jež představují zaručené tradiční speciality. [online]. [cit. 2011-04-09]. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:093:0001:0011:CS:PDF>>.

⁷⁵ NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 509/2006 ze dne 20. března 2006 o zemědělských produktech a potravinách, jež představují zaručené tradiční speciality. [online]. [cit. 2011-04-09]. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:093:0001:0011:CS:PDF>>.

10.2.2 Ověření souladu se specifikacemi

Před uvedením produktu na trh ověří soulad produktu se specifikacemi orgány pro kontrolu povinností nebo kontrolní orgány pro certifikaci produktu. Náklady spojené s tímto ověřením uhradí hospodářské subjekty, jichž se kontroly týkají.⁷⁶

10.2.3 Prohlášení producentů pro určené orgány a subjekty

Každý producent z členských států, který chce začít produkovat ZTS, musí o tom předem informovat určené orgány členského státu, ve kterém je usazen.⁷⁷

11 Klasifikace produktů

11.1 Klasifikace produktů představující zaručené tradiční speciality⁷⁸

1. Produkty určené k lidské spotřebě
 - Třída 1.1 Čerstvé maso (a droby)
 - Třída 1.2 Masné výrobky (vařené, solené, uzené atd.)
Liptovský salám, Lovecký salám, Spišské párky, Špekáčky
 - Třída 1.3 Sýry
 - Třída 1.4 Ostatní produkty živočišného původu (vejce, med, různé mléčné výrobky kromě másla atd.)
 - Třída 1.5 Oleje a tuky (másla, margarín, olej atd.)
 - Třída 1.6 Ovoce, zelenina a obiloviny v nezměněném stavu nebo zpracované
 - Třída 1.7 Čerstvé ryby, měkkýši a korýši a výrobky z nich získané
 - Třída 1.8 Ostatní produkty přílohy I Smlouvy

2. Potraviny, které lze uznat jako tradiční zaručené speciality
 - Třída 2.1 Pivo

⁷⁶ NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 509/2006 ze dne 20. března 2006 o zemědělských produktech a potravinách, jež představují zaručené tradiční speciality. [online]. [cit. 2011-04-09]. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:093:0001:0011:CS:PDF>>.

⁷⁷ NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 509/2006 ze dne 20. března 2006 o zemědělských produktech a potravinách, jež představují zaručené tradiční speciality. [online]. [cit. 2011-04-09]. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:093:0001:0011:CS:PDF>>.

⁷⁸ Klasifikace produktů (Zemědělství, eAGRI): [online]. 3. května 2011 [cit. 2011-04-29]. Dostupné z <<http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/oznacovani-zemedelskych-vyrobku-potravin/klasifikace-produktu/>>.

- Třída 2.2 Čokoláda a ostatní potravinové přípravky obsahující kakao
- Třída 2.3 Cukrovinky, pečivo, cukrářské výrobky a sušenky
- Třída 2.4 Těstoviny, též vařené nebo plněné
- Třída 2.5 Předvařené pokrmy
- Třída 2.6 Hotové kořenící omáčky
- Třída 2.7 Polévky a vývary
- Třída 2.8 Nápoje vyrobené z rostlinných výtažků
- Třída 2.9 Zmrzliny a šerbety

11.2 Klasifikace produktů pro zeměpisné označení a označení původu⁷⁹

1. Zemědělské produkty určené k lidské spotřebě

- Třída 1.1 Čerstvé maso (a droby)
- Třída 1.2 Masné výrobky (vařené, solené, uzené atd.)
- Třída 1.3 Sýry
Olomoucké tvarůžky, Jihočeská Zlatá Niva, Jihočeská Niva,
- Třída 1.4 Ostatní produkty živočišného původu (vejce, med, různé mléčné výrobky kromě másla atd.)
- Třída 1.5 Oleje a tuky (másla, margarín, olej atd.)
- Třída 1.6 Ovoce, zelenina a obiloviny v nezměněném stavu nebo zpracované
Všestarská cibule, Nošovické kysané zelí
- Třída 1.7 Čerstvé ryby, měkkýši a korýši a výrobky z nich získané
Třeboňský kapr, Pohořelický kapr
- Třída 1.8 Ostatní produkty přílohy I Smlouvy (koření atd.)
Chamomilla bohemica, Český kmín, Žatecký chmel

2. Potravin

- Třída 2.1 Pivo

⁷⁹Klasifikace produktů (Zemědělství, eAGRI): [online]. 3. května 2011[cit. 2011-04-29]. Dostupné z <
<http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/oznacovani-zemedelskych-vyrobku-potravin/klasifikace-produktu/>>.

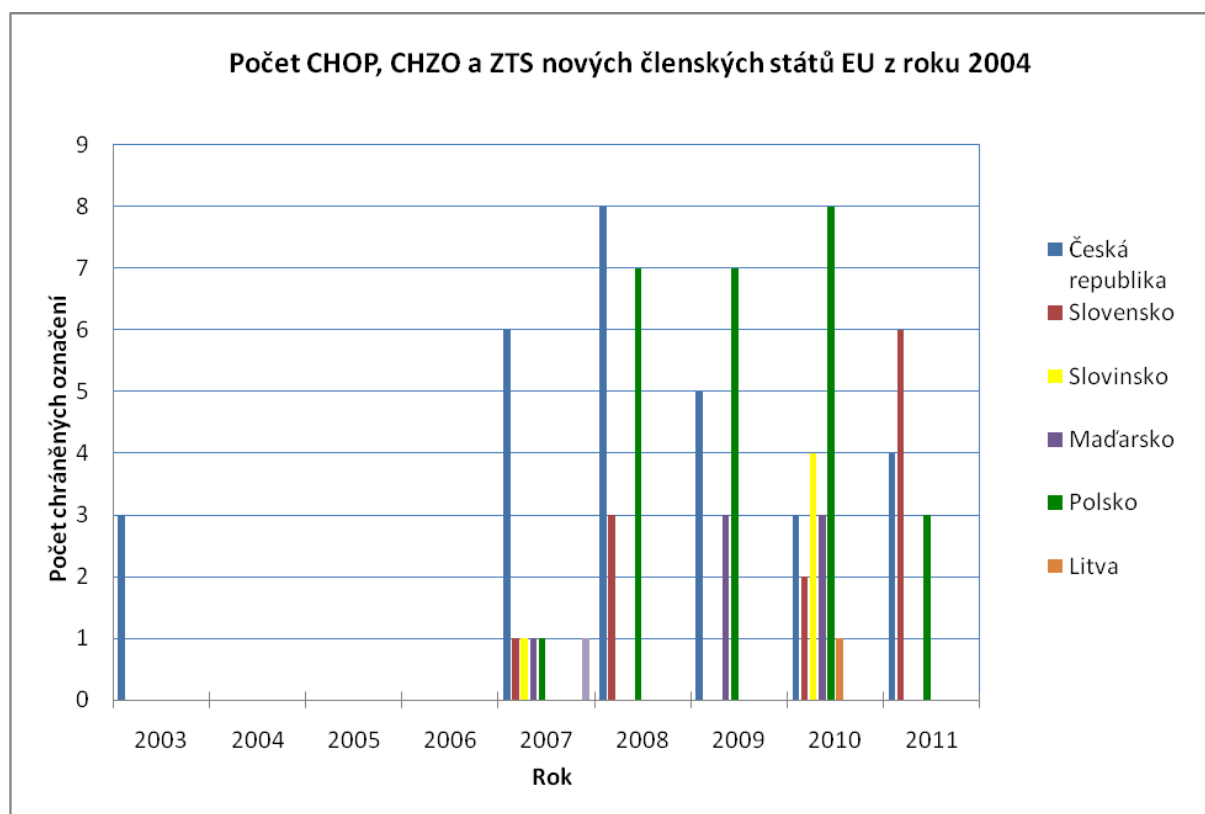
Černá Hora, Březnický ležák, Brněnské nebo Starobrněnské pivo, Znojenské pivo, České pivo, Chodské pivo, Budějovické pivo, Budějovický měšťanský var, Českobudějovické pivo

- Třída 2.2 Přírodní minerální vody a pramenité vody
- Třída 2.3 Nápoje vyrobené z rostlinných výtažků
- Třída 2.4 Chléb, pečivo, cukrářské výrobky, cukrovinky, sušenky a ostatní pekařské zboží
Mariánskolázeňské oplatky, Hořické trubičky, Pardubický perník, Lomnické suchary, Karlovarský suchar, Štramberské uši
- Třída 2.5 Přírodní klovatiny a pryskyřice
- Třída 2.6 Hořčičná pasta
- Třída 2.7 Těstoviny
- Třída 2.8 Sůl

3. Zemědělské produkty

- Třída 3.1 Seno
- Třída 3.2 Vonné silice
- Třída 3.3 Korek
- Třída 3.4 Košenila (surovina živočišného původu)
- Třída 3.5 Květiny a okrasné rostliny
- Třída 3.6 Vlna
- Třída 3.7 Proutí
- Třída 3.8 Třený len
- Třída 3.9 Bavlna

12 Databáze produktů

Obr. 1. Graf porovnávající počty CHOP, CHZO a ZTS u států, které vstoupily do EU roku 2004.

(Zdroj:

DOOR:

<http://ec.europa.eu/agriculture/quality/door/list.html;jsessionid=pL0hLqqLXhNmFQyF11b24mY3t9dJQPflg3xbL2YphGT4k6zdWn34!-370879141>), zpracování vlastní)

12.1 Seznam českých CHOP, CHZO a ZTS zemědělských produktů a potravin zaregistrovaných v České republice podle Nařízení Rady z roku 2006.

12.1.1 Chráněné označení původu

Žatecký chmel

Žadatelem a provozovatelem je Svaz pěstitelů chmele České republiky.

Zeměpisná oblast: Žatecká chmelařská oblast.

Specifikace: Mezi specifické vlastnosti patří jemné chmelové aroma, vzhled hlávky a zlatá barva Lublinu. Dalšími typickými vlastnostmi jsou červená barva chmele, nízký obsah myrcenu a vyrovnaný obsah alfa a beta kyselin, jemné věténko a přítomnost velkého

množství beta-farnesenu. Charakteristická vůně Žateckého chmelu je určena vyváženým poměrem chmelových silic. Žatecký chmel je poloraný a na trh se dostává v granulované nebo lisované podobě. Jedinečnost Žateckého chmele je zaručena specifickými klimatickými a půdními podmínkami v Žatecké oblasti.⁸⁰

Pohořelický kapr

Žadatelem je Rybníkářství Pohořelice a.s..

Zeměpisná oblast: Okresy Břeclav a Znojmo v Jihomoravském kraji.

Specifikace: Typickými charakteristikami Pohořelického kapra jsou nadpoloviční jatečná výtěžnost a výborná růstová schopnost, vitalita, odolnost a výborný zdravotní stav, zmasilost ryby, vysokohřbetost a malá hlava ryby. K produkci je používáno několik plemen kaprů, z nichž jsou umělým výtěrem vytvořeni produkční hybridi. Hybridizace se používá k získání heterózního efektu u první filiální generace. Generační ryby jsou chovány v přírodních podmínkách daného regionu, ve kterém se adaptují a využívají přírodní podmínky dané oblasti a následně je přenáší na potomstvo. Hlavní potravinový příjem ryby získávají z rybníční produkce, jen v určitých obdobích je přikrmována obilninami a v malé míře kompletními krmnými směsmi. Kvalita Pohořelického kapra je dána dobrými přírodními podmínkami a klimatickými faktory v okresech Břeclav a Znojmo.⁸¹

Nošovické kysané zelí

Žadatelem je Zemědělské družstvo vlastníků Nošovice.

Zeměpisná oblast: Oblast v okolí obcí Nošovice a Nižní Lhoty, okres Frýdek-Místek, Moravskoslezský kraj. Oblast je ohraničena obcemi Nošovice, Nižní Lhoty, Vyšní Lhoty, Kamenité, Dobratice, Dolní Tošanovice, Dolní Domaslavice, Kocurovice, Pazderna, Dobrá, včetně těchto obcí.

Specifikace: Nošovické kysané zelí se vyrábí ze syrového zelí mléčným kvašením. Vlastnostmi kysaného zelí jsou vzhled jemně řezaného zelí, zlatožlutá barva, která se mění v barvu šedou nebo slabě červenou, kyselá až slabě nahořklá chuť a zelná vůně. Konzistence

⁸⁰ ÚPV - Výpis z databáze českých označení původu a zeměpisných označení: [online]. 5. května 2011 [cit. 2011-04-30]. Dostupné z <<http://isdv.upv.cz/portal/pls/portal/portlets.ops.det?popk=75&plang=cs>>.

⁸¹ ÚPV - Výpis z databáze českých označení původu a zeměpisných označení: [online]. 5. května 2011 [cit. 2011-04-30]. Dostupné z <<http://isdv.upv.cz/portal/pls/portal/portlets.ops.det?popk=194&plang=cs>>.

kysaného zelí je v podobě jemné krouhanky. Nošovické kysané zelí je zvláštní svou chutí, kterou získalo ze základní suroviny, bílého zelí, které je pěstováno v podhůří Beskyd.⁸²

Český kmín

Žadatelem je Český kmín - sdružení pěstitelů, zpracovatelů a obchodníků s kmínem. Zeměpisná oblast: Česká republika, na půdách hlinitopísčitých a písčitohlinitých s obsahem jílu 10-30%, s různou příměsí šterku. Podle půdní klasifikace jsou to hnědé půdy eutrofní, hnědé půdy se surovými půdami, hnědé půdy s podzoly na terasových uloženinách, hnědé půdy kyselé, hnědé půdy silně kyselé.

Specifikace: Český kmín má typickou vůni bez dalších pachů, má kořenou chuť a světlehnědou až tmavohnědou barvu. Kmín má vzhled zralé, vyvinuté, na povrchu žebernaté, mírně zahnuté, zdravé nažky. Český kmín získal své charakteristické vlastnosti díky půdním a klimatickým podmínkám v ČR. Největší kvalitou Českého kmínu je více než 50% obsah silice karvon, která má léčebné účinky.⁸³

Chamomilla bohemica

Žadatelem je LEROS, s.r.o..

Zeměpisná oblast: Obec Hejná - okres Klatovy, obec Horní Kruty - okres Kolín, město Slatiňany - okres Chrudim.

Specifikace: Chamomilla bohemica je květ heřmánku pravého. Sušený květ heřmánku pravého vyniká obsahem až 1% silice, jejíž hlavní účinnou složkou je chamazulen, která je v droze zastoupena v hodnotách 0,06-0,07%. Dále heřmánek obsahuje látky, které mají například protialergické účinky. Na trh se heřmánek dostává jako čaj v nálevových sáčcích nebo volně sypaný. Kvalita heřmánku je ovlivněna především půdním typem, množstvím srážek, dobou slunečního svitu a nadmořskou výškou.⁸⁴

Všestarská cibule

⁸²ÚPV - Výpis z databáze českých označení původu a zeměpisných označení: [online]. 5. května 2011[cit. 2011-04-30]. Dostupné z < <http://isdv.upv.cz/portal/pls/portal/portlets.ops.det?popk=188&plang=cs> >.

⁸³ÚPV - Výpis z databáze českých označení původu a zeměpisných označení: [online]. 5. května 2011[cit. 2011-04-30]. Dostupné z < <http://isdv.upv.cz/portal/pls/portal/portlets.ops.det?popk=199&plang=cs> >.

⁸⁴ÚPV - Výpis z databáze českých označení původu a zeměpisných označení: [online]. 5. května 2011[cit. 2011-04-30]. Dostupné z < <http://isdv.upv.cz/portal/pls/portal/portlets.ops.det?popk=89&plang=cs> >.

Žadatelem je Zemědělské družstvo Všešary.

Zemědělská oblast: Katastr a okolí obce Všešary, zahrnující katastrální území obcí Bříza, Rosnice, Světí, Rozběřice, Nedělišťe, Sendražice, Máslojedy, Čistěves, Horní Dohalice, Střezetice a Probluz v Královéhradeckém kraji, Česká republika.

Specifikace: Všešarská cibule má pravidelný kulovitý nebo vejcovitý tvar a na povrchu je tvořena minimálně dvouvrstvou žluto-zlatou slupkou. Dužnina cibule má bílou až zeleno-bílou barvu. Cibule má cibulovitou, lahodnou, sladkou, různě pálivou chuť a sladkou, štiplavou vůni. Pod Názvem Všešarské cibule spadá několik pěstovaných odrůd, jako jsou Sedona, Radar, Armstrong, Hyskin, Sturon, Hybelle, Narvito, Baldito, Canto, Wellington, Takmar, Taksar, Festival, Profit a Viktory. Typickými vlastnostmi Všešarské cibule jsou vysoká hodnota železa a vitamínu B3, vyrovnanost nutričních parametrů a nízkými hodnotami škodlivých látek. Tyto vlastnosti cibule získala díky dobrým přírodním podmínkám, šetrnému pěstování, historii pěstování a dobrému zpracování po sklizni.⁸⁵

12.1.2 Chráněné zeměpisné označení:

Jihočeská Zlatá Niva

Žadatelem je MADETA a.s..

Zemědělská oblast: Jihočeský kraj.

Specifikace: Základní výrobní složkou Jihočeské Zlaté Nivy je mlékárensky ošetřené kravské mléko. Sýr má krémovou až nahnědlou barvu, a produkuje se ve tvaru válce o průměru 180 – 200 mm. Jeho chuť je výrazná, slaná a aromatická díky činnosti ušlechtilé plísně *Penicillium roqueforti*. Oproti Jihočeské nivy má jemnější konzistenci. Včetně přírodních podmínek Jihočeského kraje má vliv na kvalitu nivy zkušenost místních lidí, která se předává z generace na generaci.⁸⁶

Jihočeská Niva

Žadatelem je MADETA a.s..

⁸⁵ ÚPV - Výpis z databáze českých označení původu a zeměpisných označení: [online]. 5. května 2011 [cit. 2011-04-30]. Dostupné z <<http://isdv.upv.cz/portal/pls/portal/portlets.ops.det?popk=185&plang=cs>>.

⁸⁶ ÚPV - Výpis z databáze českých označení původu a zeměpisných označení: [online]. 5. května 2011 [cit. 2011-04-30]. Dostupné z <<http://isdv.upv.cz/portal/pls/portal/portlets.ops.det?popk=209&plang=cs>>.

Zemědělská oblast: Jihočeský kraj.

Specifikace: Základní výrobní složkou Jihočeské Zlaté Nivy je mlékárensky ošetřené kravské mléko. Sýr má krémovou až nahnědlou barvu, a produkuje se ve tvaru válce o průměru 180 – 200 mm. Jeho chuť je výrazná, slaná a aromatická díky činnosti ušlechtilé plísně *Penicillium roqueforti*. Konzistence Jihočeské Nivy je jemná, drolivě roztíratelná a stejnoměrně prozrávající. Včetně přírodních podmínek Jihočeského kraje má vliv na kvalitu nivy zkušenost místních lidí, která se předává z generace na generaci.⁸⁷

Mariánskolázeňské oplatky

Žadatelem je Sdružení uživatelů ZO Mariánskolázeňské oplatky.

Zeměpisná oblast: Území obcí Mariánské Lázně a Velká Hleďsebe, spadající do správního obvodu o názvu Mariánské Lázně.

Specifikace: Oplatky jsou tvořeny tenkými plátky spojenými vrstvami náplně, která je buď oříšková, nebo kakaová. Oplatka má pravidelný, kulatý tvar s charakteristickým reliéfem po obvodu ve tvaru věnce stylizovaných listů. Oplatky jsou křehké a propečené a mají sladkou chuť. Historie výroby oplatek spadá do 18. století, kdy byly vyráběny jednotlivci nebo cukrářskými podniky, z nichž každá má na oplatce svůj vlastní reliéf. Výroba oplatek je předávána z generace na generaci.⁸⁸

Pardubický perník

Žadatelem je Sdružení Pardubický perník.

Zeměpisná oblast: Katastrální území města Pardubice.

Specifikace: Pardubický perník je pečený pekařský výrobek, který je produkován ve dvou variantách, a to jako plněný sendvičový výrobek, kdy jsou dva perníkové korpusy spojeny ovocnou nebo tukovou náplní, anebo jako figurální perník vytvořený vykrajováním nebo vypichováním tradičních tvarů. Technologie výroby Pardubického perníku je s malými

⁸⁷ ÚPV - Výpis z databáze českých označení původu a zeměpisných označení: [online]. 5. května 2011 [cit. 2011-04-30]. Dostupné z <<http://isdv.upv.cz/portal/pls/portal/portlets.ops.det?popk=208&plang=cs>>.

⁸⁸ ÚPV - Výpis z databáze českých označení původu a zeměpisných označení: [online]. 5. května 2011 [cit. 2011-04-30]. Dostupné z <<http://isdv.upv.cz/portal/pls/portal/portlets.ops.det?popk=43&plang=cs>>.

změnami používána již třetí století. Na dobrém jméně Pardubického perníku se podílí odbornost výrobců a také typické motivy zdobení perníku.⁸⁹

Třeboňský kapr

Žadatelem je RYBÁŘSTVÍ Třeboň, a.s..

Zeměpisná oblast: Rybníky, nacházející se v Třeboňské pánvi v chráněné krajinné oblasti Třeboňsko a tvořící soustavu rybníků, která je propojena Zlatou stokou a vodotečemi s ní spojenými.

Specifikace: Chov, rozmnožování a sádkování Třeboňského kapra probíhá v rybnících vymezené oblasti. Třeboňský kapr má velikost až 1 m a váhu i přes 20 kg. Specifikem kapra je velmi kvalitní maso s nízkým obsahem tuku. Kapr je chován v kvalitní čisté vodě s dobrým geologickým podložím a s dostatkem přirozené planktonální výživy. Při dokrmování jsou použity obiloviny.⁹⁰

Lomnické suchary

Žádost podalo Sdružení výrobců a přátel Lomnických sucharů.

Zeměpisná oblast: Okres Semily, jehož součástí jsou města Lomnice nad Popelkou, Vysoké nad Jizerou, Jablonec nad Jizerou.

Specifikace: Lomnické suchary se vyrábí jako oříškové, mandlové, arašídové, cukrované nebo Dia. Jejich tvar musí být tvořen krajíčky širokými maximálně 18 mm, povrch musí být vyváženě cukrovaný, barva zlatohnědá. Textura sucharů má být tvrdá, křehká a křupavá s přiměřenou pórovitostí. Sacharóza a tuk v sušině musí být zastoupeny nejméně 33,5 % hmotnosti. Lomnické suchary si udržují svůj vzhled a výrobní postup už téměř 200 let.⁹¹

Hořické trubičky

Žádost podalo Sdružení výrobců Hořických trubiček.

Zeměpisná oblast: Katastr města Hořice s přilehlými obcemi.

⁸⁹ ÚPV - Výpis z databáze českých označení původu a zeměpisných označení: [online]. 5. května 2011 [cit. 2011-04-30]. Dostupné z <<http://isdv.upv.cz/portal/pls/portal/portlets.ops.det?popk=41&plang=cs>>.

⁹⁰ ÚPV - Výpis z databáze českých označení původu a zeměpisných označení: [online]. 5. května 2011 [cit. 2011-04-30]. Dostupné z <<http://isdv.upv.cz/portal/pls/portal/portlets.ops.det?popk=79&plang=cs>>.

⁹¹ ÚPV - Výpis z databáze českých označení původu a zeměpisných označení: [online]. 5. května 2011 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z <<http://isdv.upv.cz/portal/pls/portal/portlets.ops.det?popk=211&plang=cs>>.

Specifikace: Hořické trubičky jsou tvořeny trubičkou dlouhou 5 – 19 cm, s vnitřním průměrem 10 – 20 mm. Trubičky mají béžovou barvu a oplatkovou vůni a chuť. Vyrábí se jako plněné, plněné polomáčené, plněné celomáčené, sypané, sypané polomáčené a celomáčené, sypané plněné, sypané plněné polomáčené nebo celomáčené. Plněné trubičky obsahují sladký našlehaný tukový krém polotuhé konzistence a různých příchutí. Na vlastnosti trubiček má vliv historická receptura, specifická mouka a místní voda.⁹²

Karlovarský suchar

Žádost podala Karlovarská pekárna Trend spol. s r.o..

Zeměpisná oblast: Oblast Karlovarského regionu ohraničená obcemi Karlovy Vary – Šemnice – Kyselka – Velichov – Ostrov – Hroznětín – Mezirolí – Stará Role – Karlovy Vary, včetně těchto obcí.

Specifikace: Karlovarský suchar se vyrábí jako Karlovarský suchar speciál nebo jako karlovarský suchar dietní. Karlovarský suchar je pravidelný krajíček z večky, který je vyváženě pórovitý, propečený, čistý, křehký a dobře sušený. Má zlatohnědou barvu a lahodnou pečivovou chuť. Karlovarský suchar obsahuje Karlovarskou vřidelní vodu, která zlepšuje trávení.⁹³

Štramberské uši

Žádost podalo Sdružení pro ochranu výrobců Štramberských uší.

Zeměpisná oblast: Katastr města Štramberk a jeho nejbližší okolí.

Specifikace: Štramberské uši jsou pekařským výrobkem specifické chuti, zvýrazněnou kořením. Výrobek se stáčí do kornoutu, a tím umožňuje různé způsoby prodeje. Kornout může být i naplněn různými směsmi, například pařížskou šlehačkou. Štramberské uši se pečou ve Štramberku a okolí od nepaměti a jejich původ je opředen několika pověstmi.⁹⁴

Budějovický měšťanský var

Žádost podal Budějovický měšťanský pivovar, a.s..

⁹² ÚPV - Výpis z databáze českých označení původu a zeměpisných označení: [online]. 5. května 2011 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z <<http://isdv.upv.cz/portal/pls/portal/portlets.ops.det?popk=158&plang=cs>>.

⁹³ ÚPV - Výpis z databáze českých označení původu a zeměpisných označení: [online]. 5. května 2011 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z <<http://isdv.upv.cz/portal/pls/portal/portlets.ops.det?popk=5&plang=cs>>.

⁹⁴ ÚPV - Výpis z databáze českých označení původu a zeměpisných označení: [online]. 5. května 2011 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z <<http://isdv.upv.cz/portal/pls/portal/portlets.ops.det?popk=180&plang=cs>>.

Zeměpisná oblast: Oblastí pěstování sladovnických jarních ječmenů jsou jižní Čechy a jižní Morava, chmel se pěstuje v oblasti žatecké, úštěcké a tršické, oblastí čerpání varní vody, uchování a kultivace kvasnic, výroby sladu, vaření, zpracování a přípravy piva je geografické území Českých Budějovic.

Specifikace: Pro výrobu piva se používá voda, slad, chmel a pivovarské kvasnice, které mají svůj zeměpisný původ ve vymezených oblastech. Specifickou surovinou při výrobě je voda, která je čerpána z místních artézských studní. Pivo obsahuje 4,4-5,9 % alkoholu.⁹⁵

Budějovické pivo

Žádost podalo Sdružení výrobců Budějovického piva.

Zeměpisná oblast: Místo výroby, zpracování a přípravy výrobku je vymezeno zeměpisným územím, v němž lze čerpat vodu z podzemního jezera Českobudějovické pánve. Pěstební oblasti českého chmele jsou: oblast žatecká, oblast úštěcká, oblast tršická. Pěstební oblasti ječmene se nachází na Moravě a v Jižních Čechách.

Specifikace: Jedná se o světlé pivo, které má vůni po chmelu a sladu světlého typu, je slabě až středně hořké a barva zlatožlutá. Budějovické pivo je produkováno v několika typech, jako jsou Nealkoholické pivo, Světlé výčepní pivo, Světlý ležák, Tmavě výčepní pivo, Kroužkový ležák, Speciální pivo a Pivo se sníženým obsahem cukru. Pivo je v Českých Budějovicích vyráběno již od roku 1265. Typické vlastnosti Budějovického piva určuje minerální složení vody z místního zdroje, použitý kmen pivovarských kvasnic a zvláštní technologický postup.⁹⁶

Českobudějovické pivo

Žádost podal Budějovický Budvar, n.p..

Zeměpisná oblast: Výroba, zpracování a příprava výrobku se provádí na zeměpisném území, ze kterého lze čerpat vodu z podzemního jezera Českobudějovické pánve. Žatecký chmel se pěstuje v Žatecké oblasti a pěstební oblast sladovnického ječmene leží v regionu Moravy.

Specifikace: Jedná se o světlé pivo s mírnou hořkostí a sladovou příchutí, které má světle zlatavou barvu a krémovou pěnu. Pivo se vyrábí v 5 různých druzích, mezi něž patří Světlý

⁹⁵ ÚPV - Výpis z databáze českých označení původu a zeměpisných označení: [online]. 5. května 2011 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z <<http://isdv.upv.cz/portal/pls/portal/portlets.ops.det?popk=156&plang=cs>>.

⁹⁶ ÚPV - Výpis z databáze českých označení původu a zeměpisných označení: [online]. 5. května 2011 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z <<http://isdv.upv.cz/portal/pls/portal/portlets.ops.det?popk=66&plang=cs>>.

ležák, Světlý kvasnicový ležák, Světlé výčepní pivo, Speciální pivo a Nealkoholické pivo. Pro výrobu piva se používá voda z přes 300 m hlubokých artézských studní, světlý slad, vyráběný z dvouřadého jarního ječmene, Žatecký chmel a kmen kvasinek pro spodní kvašení.⁹⁷

Březnický ležák

Žádost podal Pivovar Herold Březnice, a.s..

Zeměpisná oblast: Město Březnice ve Středočeském kraji.

Specifikace: Březnický ležák je mírně až středně prokvašené pivo s jemnou ale výrazně hořkou chutí, zlatavou barvou a obsahem alkoholu 4.69 – 5.53 %. Základními surovinami při výrobě jsou slad ze sladovnického ječmene, granulovaný chmel, chmelový extrakt, cukr z cukrové řepy a vody z vrtaných nebo artézských studní. Z roku 1506 pochází nejstarší doložená zmínka o existenci pivovaru v Březnici.⁹⁸

Brněnské nebo Starobrněnské pivo

Žadatelem je Starobrno, a. s..

Zeměpisná oblast: Brno venkov.

Specifikace: Pivo se produkuje v několika skupinách, jako jsou nealkoholická, výčepní světlá, výčepní tmavá a ležáky. K výrobě se používá slad z jarního dvouřadého ječmene, pitná voda z městského vodovodního řadu a chmel, buď odrůdy Magnum, nebo Žatecký poloraný červeňák. Kvalitu pivu dodává i dodržování tradičních historických receptur výroby.⁹⁹

Olomoucké tvarůžky

Žadatelem je A. W. spol. s r. o..

Zeměpisná oblast: Haná se zeměpisným a hospodářským střediskem v Olomouci.

⁹⁷ ÚPV - Výpis z databáze českých označení původu a zeměpisných označení: [online]. 5. května 2011 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z <<http://isdv.upv.cz/portal/pls/portal/portlets.ops.det?popk=65&plang=cs>>

⁹⁸ ÚPV - Výpis z databáze českých označení původu a zeměpisných označení: [online]. 5. května 2011 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z <<http://isdv.upv.cz/portal/pls/portal/portlets.ops.det?popk=152&plang=cs>>.

⁹⁹ DOOR: [online]. 5. května 2011 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/quality/door/list.html;jsessionid=pL0hLqqLXhNmFQyF11b24mY3t9dJQPflg3x bL2YphGT4k6zdWn34!-370879141?&recordStart=0&filter.dossierNumber=&filter.comboName=&filterMin.milestone__mask=&filterMin.milestone=&filterMax.milestone__mask=&filterMax.milestone=&filter.country=CZ&filter.category=&filter.type=&filter.status=>>.

Specifikace: Tvarůžky jsou odtučněným, zrajícím stolním sýrem s typickou chutí a vůní, které jsou ovlivněny podle zralosti tvarůžek. Tvarůžky mají tvar kroužků, kotoučků, tyčinek, nebo nepravidelných kousků. Tradice výroby tvarůžek v oblasti Hané se datuje do přelomu 15. a 16. století.¹⁰⁰

Černá Hora

Žadatelem je Pivovar Černá Hora, a. s..

Zeměpisná oblast: Obec Černá Hora v Jihomoravském kraji.

Specifikace: Piva Černá Hora se produkuje několik druhů. Patří mezi ně Polotmavé výčepní pivo, Tmavý ležák, Nefiltrované výčepní pivo, Světlé výčepní pivo a Světlý ležák. Všechny druhy jsou piva spodního kvašení s jedinečnou vůní a chutí s vysokým řízem. Pivo se na území obce Černá Hora produkuje již od 13. století.¹⁰¹

Znojemské pivo

Žadatelem je Starobrno, a. s..

Zeměpisná oblast: Okres Znojmo.

Specifikace: Znojemské pivo se produkuje ve třech základních skupinách, jako výčepní světlá, výčepní tmavá a ležáky. K výrobě se používá slad z jarního dvouřadého ječmene, chmel odrůd Žatecký poloraný červeňák a Magnum Hallertau a voda z městského vodovodního řadu. Výroba Znojemského piva se datuje již od 13. století.¹⁰²

¹⁰⁰ DOOR: [online]. 5. května 2011 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/quality/door/list.html;jsessionid=pL0hLqqLXhNmFQyF11b24mY3t9dJQPflg3xBL2YphGT4k6zdWn34!-370879141?&recordStart=0&filter.dossierNumber=&filter.comboName=&filter.Min.milestone__mask=&filter.Min.milestone=&filter.Max.milestone__mask=&filter.Max.milestone=&filter.country=CZ&filter.category=&filter.type=&filter.status=>>.

¹⁰¹ DOOR: [online]. 5. května 2011 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/quality/door/list.html;jsessionid=pL0hLqqLXhNmFQyF11b24mY3t9dJQPflg3xBL2YphGT4k6zdWn34!-370879141?&recordStart=0&filter.dossierNumber=&filter.comboName=&filter.Min.milestone__mask=&filter.Min.milestone=&filter.Max.milestone__mask=&filter.Max.milestone=&filter.country=CZ&filter.category=&filter.type=&filter.status=>>.

¹⁰² DOOR: [online]. 5. května 2011 [cit. 2011-05-04]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/quality/door/list.html;jsessionid=pL0hLqqLXhNmFQyF11b24mY3t9dJQPflg3xBL2YphGT4k6zdWn34!-370879141?&recordStart=0&filter.dossierNumber=&filter.comboName=&filter.Min.milestone__mask=&filter.M>

České pivo

Žadatelem je Sdružení České pivo.

Zeměpisná oblast: Specifickým způsobem výroby souvisí České pivo s téměř celým územím České republiky.

Specifikace: Zvláštností Českého piva je jeho výroba pomocí dekokční metody rmutovacího procesu, vaření mladiny a dvojstupňového kvašení. Mezi druhy Českého piva patří Světlý ležák, Tmavý ležák, Světlé výčepní pivo, Tmavé výčepní pivo a Lehké pivo.¹⁰³

Chodské pivo

Žadatelem je Chodovar, spol. s r.o..

Zeměpisná oblast: Území dnešního Plzeňského kraje, geograficky historická oblast Chodsko.

Specifikace: Chodské pivo se vyrábí z přírodních surovin, jako jsou například chmelové odrůdy Žatecký poloraný červeňák, Sládek a Premiant. Chodské pivo se produkuje jako pivo světlé, tmavé nebo polotmavé. Výroba piva na Chodsku spadá až do 12. století.¹⁰⁴

12.1.3 Zaručené tradiční speciality

Liptovský salám / Liptovská saláma

Žadatelem je Český svaz zpracovatelů masa a Slovenský zväz spracovateľov mäsa.

Liptovský salám má dlouholetou tradici a pověst na území České a Slovenské republiky.

Liptovský salám má jemný homogenní vzhled na řezu výrobku a jemnou masovou chuť, která

in.milestone=&filterMax.milestone__mask=&filterMax.milestone=&filter.country=CZ&filter.category=&filter.type=&filter.status=>.

¹⁰³ *DOOR*: [online]. 5. května 2011 [cit. 2011-05-04]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/quality/door/list.html;jsessionid=pL0hLqqLXhNmFQyF11b24mY3t9dJQPflg3xbL2YphGT4k6zdWn34!-370879141?&recordStart=0&filter.dossierNumber=&filter.comboName=&filterMin.milestone__mask=&filterMin.milestone=&filterMax.milestone__mask=&filterMax.milestone=&filter.country=CZ&filter.category=&filter.type=&filter.status=>>.

¹⁰⁴ *DOOR*: [online]. 5. května 2011 [cit. 2011-05-04]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/quality/door/list.html;jsessionid=pL0hLqqLXhNmFQyF11b24mY3t9dJQPflg3xbL2YphGT4k6zdWn34!-370879141?&recordStart=0&filter.dossierNumber=&filter.comboName=&filterMin.milestone__mask=&filterMin.milestone=&filterMax.milestone__mask=&filterMax.milestone=&filter.country=CZ&filter.category=&filter.type=&filter.status=>>.

je dána použitím čerstvé vepřové slaniny, uzením a kořením, jako jsou muškátový květ, muškátový ořech a zázvor. Přidáváním čerstvé vepřové slaniny se tento masný výrobek vyrábí již od roku 1956.¹⁰⁵

Lovecký salám / Lovecká saláma

Žadatelem je Český svaz zpracovatelů masa a Slovenský zväz spracovateľov mäsa.

Lovecký salám je trvanlivý fermentovaný masný výrobek, který má tvar plochého hranolu a zvláštní chuť ovlivněnou surovinami, kořením a fermentačním procesem. Na území České republiky se salám vyrábí již od počátku 20. století.¹⁰⁶

Spišské párky

Žadatelem je Český svaz zpracovatelů masa a Slovenský zväz spracovateľov mäsa.

Spišské párky jsou párky plněné do skopových střívek o maximálním průměru 24 mm a přibližné hmotnosti 50 g. Mají růžovo-červenou barvu a jemně ostrou chuť. Zvláštní povaha spišských párek je určena fyzikálně-chemickými a organoleptickými vlastnostmi, složením a poměrem mezi surovinami a kořením, jemností homogenního díla a skopovými střívkou, která jsou používána při plnění. Spišské párky se na Slovensku vyrábí již více než 100 let.¹⁰⁷

Špekáčky / Špekačky

¹⁰⁵ DOOR: [online]. 5. května 2011 [cit. 2011-05-04]. Dostupné z

<http://ec.europa.eu/agriculture/quality/door/list.html;jsessionid=pL0hLqqLXhNmFQyF11b24mY3t9dJQPflg3xbL2YphGT4k6zdWn34!-370879141?&recordStart=0&filter.dossierNumber=&filter.comboName=&filter.Min.milestone__mask=&filter.Min.milestone=&filter.Max.milestone__mask=&filter.Max.milestone=&filter.country=CZ&filter.category=&filter.type=&filter.status=>>.

¹⁰⁶ DOOR: [online]. 5. května 2011 [cit. 2011-05-04]. Dostupné z

<http://ec.europa.eu/agriculture/quality/door/list.html;jsessionid=pL0hLqqLXhNmFQyF11b24mY3t9dJQPflg3xbL2YphGT4k6zdWn34!-370879141?&recordStart=0&filter.dossierNumber=&filter.comboName=&filter.Min.milestone__mask=&filter.Min.milestone=&filter.Max.milestone__mask=&filter.Max.milestone=&filter.country=CZ&filter.category=&filter.type=&filter.status=>>.

¹⁰⁷ DOOR: [online]. 5. května 2011 [cit. 2011-05-04]. Dostupné z

<http://ec.europa.eu/agriculture/quality/door/list.html;jsessionid=pL0hLqqLXhNmFQyF11b24mY3t9dJQPflg3xbL2YphGT4k6zdWn34!-370879141?&recordStart=0&filter.dossierNumber=&filter.comboName=&filter.Min.milestone__mask=&filter.Min.milestone=&filter.Max.milestone__mask=&filter.Max.milestone=&filter.country=CZ&filter.category=&filter.type=&filter.status=>>.

Žadatelem je Český svaz zpracovatelů masa a Slovenský zväz spracovateľov mäsa.

Špekáčky jsou tepelně opracovaným masným výrobkem plněným do vepřových nebo hovězích střívek, mající zlatohnědou barvu a obsahující kousky vepřové slaniny, které jsou ve špekáčku nerovnoměrně rozptýleny. Typickou chuť a vůni získávají díky koření a obsahu hovězího masa a vepřové slaniny. Špekáčky se v České republice vyrábějí již více než 100 let.¹⁰⁸

13 Dotazníkové šetření

Dotazníkový průzkum jsem uskutečnila se 75 respondenty různého pohlaví, věku a úrovně vzdělání. Převážná část dotazovaných respondentů má bydliště v Moravskoslezském kraji. Získané odpovědi jsem vyhodnocovala na základě stanovených věkových kategorií respondentů. Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit, jak je veřejnost obeznámena s ochrannými právy týkajícími se zvláštních vlastností nebo zvláštního původu zemědělských produktů nebo potravin. V průzkumu jsem se zaměřila především na znalost pojmů jako jsou Ochranná známka, Označení původu, Zeměpisné označení a Zaručená tradiční specialita a zda respondenti znají některé produkty s tímto označením, a jestli preferují nakupování potravin s tímto označením, případně jestli si myslí, že tyto produkty mají zajištěnou dostatečnou reklamu. Dalším cílem dotazníkového šetření bylo zjistit od respondentů, zda má tento typ ochrany práv smysl.

13.1 Výsledky dotazníkového šetření

13.1.1 Věková kategorie 16-25 let

Od respondentů ve věku 16-25 let jsem získala nejvíce vyplněných dotazníků, celkem 31. Pojem Ochranná známka zná 100 % dotazovaných, pojem Označení původu 86% dotazovaných, pojem Zeměpisné označení 87% dotazovaných a pojem zaručená tradiční specialita 59% dotazovaných. Při nákupu potravin 61% respondentů nepreferuje výrobky

¹⁰⁸ DOOR: [online]. 5. května 2011 [cit. 2011-05-04]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/quality/door/list.html;jsessionid=pL0hLqqLXhNmFQyF11b24mY3t9dJQPflg3xbL2YphGT4k6zdWn34!-370879141?&recordStart=0&filter.dossierNumber=&filter.comboName=&filter.Min.milestone__mask=&filter.Min.milestone=&filter.Max.milestone__mask=&filter.Max.milestone=&filter.country=CZ&filter.category=&filter.type=&filter.status=>>.

s tímto označením, 39% si je vybírá občas a 68% si neumí představit kolik výrobků je v České a Slovenské republice tímto označením chráněno. Na otázku, zda umí vysvětlit rozdíly mezi uvedenými pojmy, odpovědělo 84% respondentů záporně. 77% dotazovaných si myslí, že EU by měla nadále podporovat legislativu v oblasti ochrany práv potravin a 84% tázaných považuje ochranu práv potravin za důležitou. Na dotaz, jestli je reklama a marketing těchto produktů dostatečná, odpovědělo 42% tázaných záporně a 48% nevědělo. Když měli uvést příklad nějakého zemědělského produktu s ochranou práv, 65% dotázaných neodpovědělo, zbylých 35% uvedlo většinou tyto potravinové produkty: olomoucké tvarůžky, kubánský rum, šampaňské, české pivo, třeboňský kapr, lovecký salám, pomazánkové máslo, med, český kmín, nošovické kysané zelí, marlenka, štramberské uši, belgická čokoláda, coca-cola, pardubický perník a ostravská klobása.

13.1.2 Věková kategorie 26-35 let

V této věkové kategorii jsem získala 7 vyplněných dotazníků. S pojmem Ochranná známka se již setkala 100% respondentů, s pojmem Označení původu 71% dotazovaných a s pojmy Zeměpisné označení a Zaručená tradiční specialita jenom 43% respondentů. Zároveň všichni respondenti neumí vysvětlit rozdíl mezi uvedenými pojmy. 86% dotázaných při nákupu nepreferuje potraviny s označením a stejný počet respondentů si myslí, že ochrana práv potravin má smysl. 71% respondentů podporuje činnost EU v této oblasti, 43% považuje reklamu a marketing těchto produktů za nedostačující a 57% neví. Stejně procento dotázaných si neumí představit kolik výrobků má v České republice a na Slovensku ochranu práv. Na otázku, zda znají nějaké produkty s ochranou práv 29% respondentů neodpovědělo, 71% uvádělo například olomoucké tvarůžky, štramberské uši, šampaňské, víno, špekáčky, coca-cola a marlenku.

13.1.3 Věková kategorie 36-50 let

Od respondentů této věkové kategorie jsem získala 22 vyplněných dotazníků, z nichž všichni znají pojem Ochranná známka, 91% zná pojem Označení původu, 55% zná pojem Zeměpisné označení a 78% již slyšelo o pojmu Zaručená tradiční specialita. Z dotazovaných 59% neumí vysvětlit rozdíl mezi pojmy. 27% respondentů preferuje a 64% respondentů občas preferuje nákup potravin s označením. 82% si neumí představit, kolik výrobků v České a Slovenské republice je chráněno označením. 82% dotazovaných si myslí, že ochrana práv potravin má smysl a 64% podporuje aktivity EU v této oblasti. Na otázku, zda je reklama a

marketing těchto produktů dostačující odpovědělo 27% kladně, 41% záporně a 32% neví. Když měli respondenti uvést příklady produktů s označením, 36% jich neodpovědělo, zbylých 64% respondentů uvádělo produkty, jako jsou špekáčky, pardubický perník, hořické trubičky, český kmín, nošovické kysané zelí, štramberské uši, olomoucké tvarůžky, poděbradská minerální voda, prazdroj, karlovarská becherovka, znojenské okurky, valašský frgál, pilsner urquel, třeboňský kapr, budweiser, žatecký chmel, pomazánkové máslo, karlovarská minerální voda, budvar a káva Douwe Egberts.

13.1.4 Věková kategorie 51-65 let

V této kategorii jsem získala 9 vyplněných dotazníků. 100% dotazovaných slyšelo již pojem Ochranná známka a Označení původu, 56% se setkala s pojmem Zeměpisné označení, 78% s pojmem Zaručená tradiční specialita a 56% dotazovaných ví, v čem jsou tyto pojmy rozdílné. Při nákupu preferuje 33% dotazovaných takto označené potraviny, 56% se pro tyto potraviny také rozhodne. 100% z dotazovaných si myslí, že ochrana práv potravin má svůj význam a 78% se domnívá, že EU by měla podporovat opatření k jejich ochraně. 56% respondentů si nedokáže představit, kolik výrobků v České nebo Slovenské republice je chráněno tímto označením. Zda je reklama a marketing těchto produktů dostačující odpovědělo 11% kladně, 44% záporně a 45% neví. Otázku, ve které měli respondenti uvést produkty s ochranou práv, 44% nezodpovědělo, zbylých 56% uvedlo tyto produkty: třeboňský kapr, uherský salám, pardubický perník, olomoucké tvarůžky, coca-cola, kofola, lovecký salám, parmská šunka, budweiser, štramberské uši, vína, sedlčanský hermelín, české pivo a špekáčky.

13.1.5 Věková kategorie 66 a více let

V této věkové kategorii jsem získala odpovědi od 6 respondentů. 83% z nich zná pojmy Ochranná známka, Označení původu, Zeměpisné označení a 67% zná pojem Zaručená tradiční specialita. 83% respondentů umí vysvětlit rozdíl mezi těmito pojmy. 49% tázaných ale nepreferuje nákup potravin s označením a 100% respondentů si neumí představit, kolik výrobků v České nebo Slovenské republice je chráněno označením. 83% dotazovaných si myslí, že ochrana práv potravin má smysl a EU by tuto ochranu měla podporovat. 33% respondentů si myslí, že reklama a marketing těchto produktů je dostačující, 67% neví. Na otázku, ve které měli uvést příklady produktů s ochranou práv, odpovědělo 67% dotázaných,

nejčastěji uvedli produkty, jako jsou olomoucké tvarůžky, čabajská klobása, maďarská klobása, víno Tokaj, baltický sled, Gambrinus, rum, marlenka, pivo a sýry appetito.

13.2 Shrnutí výsledků

Na základě zhodnocení výsledků z dotazníkového šetření lze konstatovat, že pojmy Ochranná známka, Označení původu, Zeměpisné označení a Zaručená tradiční specialita jsou veřejnosti známé, ale veřejnost již není více seznámena s významem těchto pojmů. Z výzkumu dále vyplynulo, že především mladší respondenti, na rozdíl od těch starších, kteří jsou více ochotni si za kvalitu potravin připlatit, nenakupují potraviny s ochranou práv. Dotazníkové šetření ukazuje i malé povědomí o výrobcích, které získaly ochranu práv. Nejznámějšími z těchto výrobků byly pro respondenty například Olomoucké tvarůžky a Štramberské uši. Z dotazníkového šetření také vyplývá, že EU by měla pokračovat v ochraně zvláštních zemědělských produktů nebo potravin, a zároveň by měla podporovat větší informovanost veřejnosti o těchto produktech.

14 Závěr

Politika EU v oblasti jakosti zemědělských produktů a potravin se stala nedílnou a důležitou součástí Společné zemědělské politiky EU. EU zavedla ochranu práv zemědělských produktů a potravin, aby lépe, v rámci globalizace, ustál evropský trh v konkurenčním boji proti dovozu levných potravin do EU. Tato politika EU je také důležitá pro zachování kulturního dědictví unie, na kterém si EU zakládá.

Myslím si, že politika EU v oblasti ochrany specifických zemědělských produktů a potravin má svůj význam a měla by se i nadále rozvíjet. Zároveň by měla zajistit větší propagaci výrobků s CHOP, CHZO a ZTS v obchodech za pomoci prodejců, a zajistit tím větší popularitu chráněným označením, větší informovanost spotřebitelů ohledně kvality produktů, a tím i větší zisk pro prodejce a producenty. Také by se měly více propagovat chráněné produkty z ostatních členských zemí EU. Pro získání ochranného označení by měla ponechat stanovené přísné podmínky, ale zároveň by měla urychlit řízení zápisu názvu do Rejstříku a více finančně trestat ty producenty, kteří nedodrží stanovená nařízení a úmyslně poškozují chráněné produkty a klamou spotřebitele.

15 Summary

An aim of this bachelor work was analysis of politics EU in the sphere of quality agricultural products and groceries and their legal protection. Above all I've been focused on specification of concepts protected geographical indication, protected designation of origin and traditional speciality guaranteed, also on legal protection of agricultural products and groceries which results from these marking. The other aim of this work was recapitulation of *acquis communautaire* concerning protection of agricultural products and groceries.

Last aim was presentation of Czech agricultural products and groceries with some system of marking and estimation of subconsciousness of Czech community about systems of protection of specific agricultural products and groceries. I've used questionnaire inquiry to get these information.

Key words: European union, protected geographical indication, protected designation of origin, traditional speciality guaranteed

16 Použité zdroje

DOOR: [online]. 5. května 2011 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/quality/door/list.html;jsessionid=pL0hLqqLXhNmFQyF11b24mY3t9dJQPflg3xbL2YphGT4k6zdWn34!-370879141?&recordStart=0&filter.dossierNumber=&filter.comboName=&filter.Min.milestone__mask=&filter.Min.milestone=&filter.Max.milestone__mask=&filter.Max.milestone=&filter.country=CZ&filter.category=&filter.type=&filter.status=>>.

DOOR: [online]. 5. května 2011 [cit. 2011-05-04]. Dostupné z <<http://ec.europa.eu/agriculture/quality/door/list.html;jsessionid=pL0hLqqLXhNmFQyF11b24mY3t9dJQPflg3xbL2YphGT4k6zdWn34!-370879141>>.

Duševní vlastnictví - Vaše Evropa - Podniky: [online]. 23. března 2011 [cit. 2011-04-29]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/youreurope/business/competing-through-innovation/protecting-intellectual-property/czech-republic/index_cs.htm>.

EU agricultural product quality policy development - Agriculture and rural development - European Commission: [online]. 10. prosince 2010 [cit. 2011-04-29]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/quality/policy/index_en.htm>.

European Policy For Quality Agricultural Products: [online]. [cit. 2011-05-02]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/publi/fact/quality/2007_en.pdf>. Převzato z *Geographical indications and traditional specialities - Agriculture and rural development - European Commission*: [online]. 15. dubna 2011. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/quality/schemes/index_en.htm>.

Klasifikace produktů (Zemědělství, eAGRI): [online]. 3. května 2011 [cit. 2011-04-29]. Dostupné z <<http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/oznacovani-zemedelskych-vyrobku-potravin/klasifikace-produktu/>>.

NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 510/2006 ze dne 20. března 2006 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin. [online]. [cit. 2011-04-11]. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:093:0012:0025:CS:PDF>>. Převzato z *EUR-Lex - 32006R0510 - EN*: [online]. 5. května 2011. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32006R0510:en:NOT>>.

NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 509/2006 ze dne 20. března 2006 o zemědělských produktech a potravinách, jež představují zaručené tradiční speciality. [online]. [cit. 2011-04-06]. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:093:0001:0011:CS:PDF>>. Převzato z *EUR-Lex - 32006R0509 - EN::* [online]. 5. května 2011. Dostupné z <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32006R0509:en:NOT>>.

Ochrana Označení původu a Zeměpisných označení po vstupu České republiky do Evropské unie: [online]. [cit. 2011-05-03]. Převzato z *Úřad průmyslového vlastnictví | Označení původu a zeměpisná označení Společenství:* [online]. 4. května 2011. Dostupné z <<http://www.upv.cz/cs/prumyslova-prava/oznaceni-puvodu-zemepisna-oznaceni/prihlasovani-do-zahranici/oznaceni-puvodu-a-zemepisna-oznaceni-spolecenstvi0.html>>.

Vyhledávání - Portál veřejné správy České republiky: [online]. 5. května 2011 [cit. 2011-04-29]. Dostupné z <http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411?PC_8411_p=8&PC_8411_l=441/2003&PC_8411_ps=50#10821>.

ÚPV - Výpis z databáze českých označení původu a zeměpisných označení: [online]. 5. května 2011 [cit. 2011-04-30]. Dostupné z <<http://isdv.upv.cz/portal/pls/portal/portlets.ops.frm>>.

Zákony - Vyhledávání - Portál veřejné správy České republiky: [online]. 5. května 2011 [cit. 2011-04-29]. Dostupné z <http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411?PC_8411_p=1&PC_8411_l=441/2003&PC_8411_ps=50#10821>.

ZELENÁ KNIHA o jakosti zemědělských produktů: [online]. [cit. 2011-04-29]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/quality/policy/consultation/greenpaper_cs.pdf>. Převzato z *Euroskop.cz - ZELENÉ KNIHY - Zelená kniha o jakosti zemědělských produktů:* [online]. 5. května 2011. Dostupné z <<http://www.euroskop.cz/8460/9237/clanek/zelena-kniha-o-jakosti-zemedelskych-produktu/>>.

17 Přílohy

Příloha č. 1: Dotazník.

DOTAZNÍK

Vážená paní, vážený pane,

dovolte mi, abych Vám položila několik otázek týkajících se Vašeho povědomí o ochraně práv na původ zemědělských produktů v EU. (Dotazník je anonymní a výsledky výzkumu budou součástí bakalářské práce „Politika EU v oblasti jakosti zemědělských produktů“.

Petra Tománková

Katedra geografie, Univerzita Palackého v Olomouci

Obec/město

Pohlaví: a) muž b) žena

Věk: a) 16-25 b) 26-35 c) 36-50 d) 51-65 e) 66 a více

Vzdělání:

a) základní b) středoškolské bez maturity c) středoškolské s maturitou d) vysokoškolské

1. Slyšeli jste někdy následující pojmy?

A) **Ochranná známka**

- a) ano, vícekrát jsem se s tím potkal/a
- b) ano, jednou
- c) ne, nikdy

B) **Označení původu**

- a) ano, vícekrát jsem se s tím potkal/a
- b) ano, jednou
- c) ne, nikdy

C) **Zeměpisné označení**

- a) ano, vícekrát jsem se s tím potkal/a
- b) ano, jednou
- c) ne, nikdy

D) **Zaručená tradiční specialita**

- a) ano, vícekrát jsem se s tím potkal/a
- b) ano, jednou
- c) ne, nikdy

2. Jestli jste odpověděli ano, preferujete při nákupu potravin s označením (chráněné označení původu, chráněné zeměpisné označení, ochranná známka, zaručená tradiční specialita)?

- a) ano, z důvodu
- b) občas

- c) ne, nevšímám si toho
3. Umíte vysvětlit rozdíl mezi pojmy: chráněné označení původu, chráněné zeměpisné označení, ochranná známka, zaručená tradiční specialita?
- a) ano
 - b) ne
4. Můžete uvést nějaké příklady českých/slovenských, popřípadě jiných zahraničních produktů takto označených (zemědělské produkty s ochranou práv)?
- a) chráněné označení původu:
 - b) chráněné zeměpisné označení:
 - c) ochranná známka:
 - d) zaručená tradiční specialita:
5. Zkuste si tipnout, kolik výrobků je tímto označením chráněno:
- a) v ČR.....
 - b) v SR
 - c) neumím si představit
6. Měla by, podle Vašeho názoru, EU podpořit aktivity a legislativu v této oblasti?
- a) ano
 - b) ne
7. Co myslíte, má význam ochrana práv v této oblasti?
- a) ano
 - b) ne
8. Myslíte si, že reklama a marketing těchto produktů je dostačující?
- a) ano
 - b) ne
 - c) nevím

Děkuji za Váš čas, ochotu i spolupráci.